

Naša anketa

Americký diplomat a historik George Kennan tvrdí, že „nech Sovietsky zväz a Rusko urobia čokoľvek, nech ustúpia v čomkoľvek, všetko to bude vnímané len ako ich slabosť. Amerika si vsugerovala, že je rytierom na bielom koni, ktorý bráni čistú pannu, ktorou je americký ľud. A úloha Mordoru je pridelená Rusku“.

Je to pravda? Ak áno, týka sa to len Ruska alebo aj nás?

Juraj Janošovský, člen výboru ZO SZPB Bratislava Karlova Ves: – G. Kennan bol architektom studenej vojny, pripravoval Marshallov plán a v akcii CIA „Splinter factor“ vyprovokoval v päťdesiatych rokoch v sovietskom bloku čistky.

Jeho sociopatia, konzervativizmus a profity neokoloniálnej politiky USA formovali jeho antikomunizmus a nenávisť k Rusku a Sovietskemu zväzu obzvlášť! Prisudzoval Rusku „tradičný pocit neistoty“. Propaganda „Ríše zla“, ktorú neskôr rozvíjal iný propagátor Trumanovej doktríny, R. Reagan, funguje ako vysvetlenie iracionálnej politiky USA.

V podstate sme aj my súčasťou tejto schémy a najmä objektom anglosaskkej nadradenosti. Tento rasistický koncept vysvetľuje oprávnenosť nadradenosti a povinnosti koloniálnej závislosti. Rusko svojou odolnosťou (vyhnalo Napoleona aj Hitlera) je preto aj hlavným terčom nenávisťi.

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB armádneho generála L. Svobodu, Čierny Potok: – Myslím si, že je to zodpovedajúce úpadku USA a vyjadruje to neustále dráždenie „ruského medveďa“.

Pripomeňme si tvrdenie pseudohistorikov, že ZSSR napadol Poľsko a začal tak 2. sv. vojnu, keď zaujal pozície na tzv. Curzonovej línii, ktorá bola vytýčená na rokovaní vo Versailles už v roku 1919 a Poľsko územia na východ od nej protiprávne okupovalo do 17. 9. 1939. Samotní Nemci nepovažovali toto obsadenie bývalých cárskeho územia za začiatok útoku ZSSR do Európy a Nemecka. Takže, áno, týka sa to aj Slovenska.

Ján Luhový, ZO SZPB č. 37, Bratislava: – USA, Veľká Británia a Francúzsko si namýšľajú, že majú značný, ba dokonca rozhodujúci podiel na porážke nemeckého fašizmu. Je to očividné klamstvo. Stačí iba argument, že druhý front otvorili až v roku 1944, keď už bolo jasné, že Hitler vojnu prehral. Oni sa chceli podieľať predovšetkým na delení sveta po skončení vojny. Nad Berlínom viala čer-

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Žiadosť o 26-hodinový deň

Primátorka nórskeho mesta Vadsø Wenchen Pedersenová požiadala Európsku komisiu, aby zaviazala úrady jej štátu schváliť ustanovenie o 26 hodinovom časovom pásme namiesto 24 hodinového.

Tento podivný plán má vraj poslúžiť upevneniu miestnych hodnôt, navýšeniu množstva času na život v rodine a aj na prisťahovanie sa nových obyvateľov do tohto mesta za polárnym kruhom.

„Vďaka nášmu projektu MOREtime sa snažíme presláviť a propagovať náš unikátny životný spôsob, ponúkajúc ľuďom možnosť omnoho kvalitnejšie vyplniť svoj čas, zaoberajúc sa takou činnosťou, ako je rybolov, poľovníctvo, výučba nových rečí alebo len rozprávanie sa s blízkymi,“ zdôraznila primátorka v liste zaslanom EK. Podľa Politiko

Úctu ide vyjadriť delegácia SZPB.

Kalište 2024: „Stretnutie generácií“, pri ktorom, nebyť prejavu prezidenta, fašizmus a nacizmus zase stratili národnosť

Číže len vďaka Petrovi Pellegrinimu ju nestratili nemeckí nacisti – teda vrahovia 34 zmasakrovaných Kališťanov (počet uviedol v príhovore V. Mistrík) z vtedajších 209 obyvateľov obce. Nemeckí podpaľáci zanechali po sebe iba šesť nezhorených zo 42 miestnych domov.

Pri ostatných prejavoch sa zdalo, že pomenovaniu „národnej viny“ sa rečníci vyhýbajú. Vráťane členov SZPB! To sa už naozaj medzi nami nenájde nikto, aby si to rozdal so skutočnými dejinnými vrahmi, s nemeckými fašistami a nemeckými nacistami a odvahu máme len

menovať a odsúdiť neidentifikovaných fašistov a nacistov?

Výrazne mužským barytónom pietny akt a celé podujatie moderoval Maroš Čupka. Ako prvému udelil slovo vojnovému veteránovi Vladimírovi Strmeňovi.

(Pokračovanie na str. 6)

Predsedníctvo zničilo hoaxerom ich top tému

Júlové uznesenie Predsedníctva ÚR SZPB s konečnou platnosťou zastavilo renegátske hoaxy ohľadne pôžičky, ktorú mal Zväz získať od „nejakej“ banky a tej dať do zálohy budovu SZPB na Štúrovej ulici v Bratislave. Predsedníctvo konštatovalo, že nič na týchto výmysloch nie je pravda!

Program predsedníctva bol výnimočný vzhľadom na blížiacu sa 80. výročie SNP a s ním spojené vlastné i štátne podujatia. V tomto roku usporiadame v B. Bystrici slávnostné zasadnutie ÚR SZPB a na oslavách privítame aj prezidenta FIR Vilmosa Hantiho a generálneho tajomníka FIR Ulricha Schneidera. (Pokračovanie na str. 7)

„Spomeňme si...“

...ako v Slovenskom národnom povstaní bok po boku bojovali proti okupantom starí i mladí, muži i ženy, komunisti s občianskymi i sociálnymi demokratmi, Slováci s mnohými inými národmi.

A v tomto spojení proti fašizmu boli desaťtisíce ľudí ochotných obetovať svoje životy za slobodu.

Z inauguračného prejavu prezidenta SR Petra Pellegriniho

Ženevský medzinárodný inštitút na výskum mieru (GIPRI) žiada Medzinárodný trestný súd (ICC), aby začal vyšetrovanie Ursuly von der Leyenovej a vedenie EÚ za spoluúčasť na vojnových zločinoch a genocíde.

Medzinárodnému trestnému súdu bola doručená táto obviniteľná právna správa, vydaná nevládnou organizáciou so sídlom v Ženeve, v poradnom postavení pri OSN, ktorá Ursulu von der Leyenovú a niekoľko ďalších predstaviteľov EÚ obviňuje zo spoluúčasti na vojnových zločinoch a zločinoch proti ľudskosti.

Konkrétne bola správa doručená prokurátorovi ICC Karim Khanovi. Schválili ju rôzni poprední akademici a odborníci na medzinárodné trestné právo.

Kontakt na iniciátorov: <https://gipri.ch/>

Podľa pokec24.cz z 15. 6. 2024

Toto by už GP SR mala naozaj zamedziť

Dňa 19. júna som z osobnej adresy na centrum.sk e-mailom poslal na sekretariát SZPB správu, že „pre istotu Vás chcem informovať, že príde aj Bojovník“. Čo neznamenal nič iné, len tolko, že tlačiareň v ten deň doručí do Ústredia SZPB noviny Bojovník.

Predstavte si však, že Tím zákazníckej podpory Centrum.sk / Atlas.sk / Pobox.sk to vyhodnotil ako potenciálny spam a „prinútil ma“ urobiť isté úkony, ktorými

som im dal právo „prečítať a vyhodnotiť“ moju správu, aby ju doručili!

Vážení pán generálny prokurátor, keďže toto nie je prvý prípad praktík centrum.sk, musím sa Vás opýtať, som teda slobodný občan slobodného štátu alebo nie? Má právo takto ma obmedzovať súkromná spoločnosť, ktorá podniká na trhu služieb? Pretože Ústava SR jej toto právo nedala!!!

Vladimír Mikunda

Na zamyslenie:

„Každá ľudská bytosť, ktorá miluje slobodu, vďačí červenej armáde viac, ako bude schopná zaplatiť za celý život.“

E. Hemingway

Čína vyzýva NATO zamyslieť sa...

...nad svojim konaním v ukrajinskom konflikte a prijať kroky na vyriešenie problému a nie viniť iných, hovorí sa vo vyhlásení misie Číny pri EÚ.

„My radíme NATO pozorne počúvať spravodlivé úsudky medzinárodného spoločenstva, hlboko sa zamyslieť nad svojim konaním a prijať reálne kroky na zmäkčenie situácie a riešenia problému, namiesto presúvania viny na iných,“ odznelo vo vyhlásení. Vo vyhlásení sa tiež uvádza, že deklarácia samitu NATO vo Washingtone (9.–11. 7. 2024) oplýva mentalitou studenej vojny a militaristickou rétorikou, a obsah, spojený s Čínou, je plný provokácií, lži, podnecovania a ohovárania.

-r-

Izrael si prisvojil kus Palestínskeho územia

Úrady Izraela vyhlásili „za štátne územie“ plochu 1 270 ha na západnom brehu rieky Jordán, čo je rekord krádeže za ostatných 30 rokov.

Izraelská správa pre otázky štátneho majetku na územiach vyhlásila 25. 6. 2024 štátnym územím 1 270 ha v údolí rieky Jordán... Plocha územia, predurčená na deklarovanie ako štátneho, je najväčšou od čias dohôd z Oslo (1990-te roky), a rok 2024 je vrcholom v rozsahu

vyhlásení o pôde za štátnu. Od začiatku roku 2024 Izrael vyhlásil za svoje 2 370 ha palestínskeho územia na západnom brehu rieky Jordán.

Takáto izraelská prax vyhlasovania území za štátne „je jedným z hlavných metód, pomocou ktorých sa štát Izrael snaží potvrdiť kontrolu nad úsekmi okupovaných území“.

Rozhodnutie bolo síce prijaté už 25. júna, no zverejnené bolo až 3. júla 2024.

-r-

Nové vykročenie k 3. sv. vojne?

„V podstate sú ním plány na rozmiestnenie v Európe rakiet krátkého (500–1 000 km) a stredného dosahu (1001–5 500 km). Je to vážna chyba Washingtonu. Takéto krajne destabilizačné kroky sú priamym ohrozením medzinárodnej bezpeč-

nosti a strategickej stability,“ povedal veľvyslanec RF vo Washingtone komentujúc zámer USA rozmiestniť rakety v Nemecku.

USA na začiatku roku 2019 oznámili svoje rozhodnutie o jednostrannom vystúpení z Dohody o likvidácii rakiet

stredného a krátkého dosahu. Dohoda stratila účinnosť 2. 8. 2019.

Nedávno v USA oznámili, že v roku 2026 začnú v Nemecku rozmiestňovať ďalekonosné útočné (hypersonické) systémy, ktoré značne prekonávajú tie, ktoré sa už v Európe nachádzajú.

-r-

Lavrovovo ultimátum pre USA a Európu: Zachrániť vás štyri kroky, inak neodstúpíte od priepasti

Jednou z diplomatických iniciatív Moskvy (v júli RF predsedala BR OSN) bolo sfornovanie omnoho spravodlivejšieho a demokratickejšieho svetového poriadku. Nesmierny záujem o to majú hlavne štáty globálneho juhu.

Keď si Lavrov sadol do predsedníckeho kresla, vyhlásil: „Vládni Amerika! V tom je podstata notoricky známeho poriadku, založeného na pravidlách – poriadku priameho ohrozenia multipolarity a medzinárodného práva.“

Minister pripomenul členom BR OSN slová koordinátora strategickej komunikácie v Rade národnej bezpečnosti Bieleho domu Johna Kirbyho, ktorý v mene prezidenta USA vyhlásil: „My sa neusilujeme o tretiu svetovú vojnu. Malo by to hrozné dôsledky pre európsky kontinent.“

„Ako sa hovorí, Freudovský lapsus: vo Washingtone sú presvedčení, že od novej globálnej vojny neutrpiť USA, ale len ich európski

spojenci... je to veľmi nebezpečný omyl,“ zdôraznil Lavrov a odporučil štátom EÚ „pochopiť, aká samovražedná rola im je prisúdená“.

Lenže najnegatívnejšiemu scenáru sa stále dá vyhnúť, dodal ruský minister a navrhol štyri osudové kroky na odstúpenie od globálneho zničenia.

1. Odstrániť prvotné príčiny krízy, ktorá sa rozpútala v Európe.

2. Obnoviť regionálnu a globálnu rovnováhu síl.

3. Zreformovať všetky inštitúty globálneho riadenia.

4. Na upevnenie multipolárneho sveta aktívne využiť také zväzky ako BRICS a ŠOS, SNS, OZKB, Africká únia, ASEAN a LAŠ.

Sergej Lavrov je presvedčený, že spojené národy majú silu a schopnosť prekonať nezhody. Rusko pozvalo všetky štáty na čestný dialóg. Predstavitelia západných štátov pri tom sedeli so sklonenou hlavou.

-r-

Kennedy ml. o hlavnej prioritě NATO

Kľúčovou prioritou NATO je pokračovanie vojny a nie podpora mieru, vyhlásil 9. júla nezávislý kandidát na prezidenta USA Robert Kennedy mladší.

„Tento (28. – pozn. Bojovník) týždeň sa svet pozerá na žalostné predstavenie toho, ako sa západná ríša blíži ku katastrofe... Momentálne je hlavnou priori-

tou NATO vedenie vojny a nie podpora mieru,“ napísal v sociálnej sieti X. „Zastavte masakr. Treba ukončiť vojnový stav,“ vyzval.

-r-

USA budú musieť priznať silu Ruska!

Washington bude musieť priznať silné postavenie Ruska vo svete bez ohľadu na to, ako dopadnú jeho novembrové prezidentské voľby, vyjadril v rozhovore pre RIA Novosti predseda Asociácie politológov Tadžikistanu Sajfullo Safarov.

„Najdôležitejšie (čo sa môže udiť v americkej zahraničnej politike po novembri 2024) je, že USA nakoniec pochopia, že Rusko nie je možné poraziť, že má silné postavenie vo svete a Amerika už bude musieť priznať silu Ruska,“ povedal.

-r-

Čo píšete o (proti)fašizme iní?

OSU používajú v Chersone praktiky nemeckých nacistov

Ukrajinské vojská v ním okupovanej časti mesta Cherson používajú voči seniorom praktiky nemeckých nacistov, ktoré tí používali v roku 1941 v Kyjeve, vyhlásil senátor za Chersonskú oblasť Igor Kast'jukevič.

„Ruské mesto Cherson je teraz v hroznom stave, rovnako aj jeho obyvatelia. Ľudia sú hodení na svojvôľu osudu, starci hynú vo vlastných domoch alebo ich odtiaľ vyťahujú doslova na ulicu, aby tam nast'ahovali vojakov. Také praktiky, keď ležiacich starčekov vynášali z vlastných bytov zomierať na ulicu, fašisti používali v Kyjeve v roku 1941. Je to strašné opakovanie dejín, len s tým rozdielom, že teraz to robia tí, ktorí sa pasovali za obrancov,“ povedal.

Podľa ria.ru z 19. 7. 2024

Milan Syruček: Od prvého výbuchu atómovej bomby uplynulo 79 rokov

16. júla 1945 Spojené štáty v rámci projektu Manhattan uskutočnili prvý test jadrovej zbrane v púšti Nového Mexika.

Prvý pokus s plutóniovou implóznou zbraňou vytvoril na zemi rádioaktívny spad kontaminujúci vyše 1100 štvorcových míľ štátu, hoci niektoré trosky sa rozšírili až na sever do Kanady. Šesť týždňov po teste sa na zemi objavil „pás pomerne vysokej rádioaktivity, pokrývajúci oblasť o dĺžke asi 100 míľ a šírke 30 míľ,“ vyplýva zo správy laboratória Los Alamos, ktorú po prvýkrát uverejnil Národný bezpečnostný archív, zatiaľ čo „gama žiarenie bolo zistené v merateľnej, ale veľmi nízkej intenzite v Santa Fe, Las Vegas, Raton a dokonca aj v Trinidade v Colorade,“ čo je 260 míľ od výbuchu.

Málo sa vie, že v hitlerovskom Nemecku boli na jeseň 1944 uskutočnené dva jadrové výbuchy, ale Nemci už nestačili jadrovú nálož minimalizovať, aby ju mohli použiť ako bombu.

Viac: <https://www.ceske-novinky.cz/2024/07/16/milan-syrucek-od-prvniho-vybuchu-americke-atomove-bomby-uplynulo-79-let/>

Prežila Auschwitz: Pred 100 rokmi sa narodila E. Grosmanová

Zmenu postoja k Židom na Slovensku pocítila už ako štrnásťročná v roku 1938 v škole, keď židovské deti začali oddeľovať od ostatných a usádzať do zadných lavíc.

Nariadení a zákazov postupne pribúdalo. Jedným z najväčších obmedzení však bolo, že nemohla chodiť slobodne po uliciach a vždy musela mať na rukách žltú pásku. „Nikdy som nesmela zabudnúť žltú pásku. Žltú hviezdu som už nezažila, to bolo neskôršie, to už som bola v koncentráku,“ spomínala na toto obdobie Edita Grosmanová.

Na konci vojny sa Edita Grosmanová ocitla v pochode smrti z Auschwitzu-Birkenau. Dostala sa do Varšavy. Domov išla čiastočne pešo alebo nákladnými vlakmi. V koncentračnom tábore strávila tri roky a tri mesiace.

Teraz.sk z 11. 7. 2024, výňatok

Povojnový ekonomický systém sa rozpadá

Západný systém fungovania medzinárodných ekonomických vzťahov, ktorý bol vytvorený po 2. sv. vojne, sa rozpadá. Ani Svetovej obchodnej organizácie (WTO), ani Svetovej banky už niet. Obe inštitúcie sú mŕtvoľy alebo melú z posledného,“ vyhlásil vedecký riaditeľ moskovskej fakulty Svetovej ekonomiky a svetovej politiky Národnej výskumnej univerzity VŠE Sergej Karaganov. Dodal, že svet potrebuje 20–25 rokov na svoju kardinálnu prestavbu.

Západ podľa neho „s konečnou platnosťou stratil schopnosť dominancie vo svetovej ekonomike, prečerpávať bohatstvá do svojich vrecák, na dolár sa stále viac hľadí s obavami, ak nie dokonca s odporom“.

Podľa ria.ru z 11. 7. 2024

Nemci celými rodinami utekajú z Európy, aby sa usadili v Rusku...

„Nemecko je krásna krajina. Je tam všetko, aj príroda, aj počasie. Len úrady sa úplne oddali Anglosasom a Amerike. Nemecko – alles!

Koniec. Nemecko berú Nemcom! V roku 2014 Merkelová odkryla hranice a vpustila milióny moslimov. Oni budú oplodňovať naše nemecké ženy. Národ chcú oslabiť všetkými možnými spôsobmi. Je to sprisahanie svetovlády.

Už Churchill mal plán kastrovať všetkých Nemcov – Angličania nás nikdy nemali radi. No Rusi a Nemci sú bratia. Len nás vždy stávali proti sebe. Dnes taktiež,“ hovorí presídlený Nemeck, 70-ročný Dieter Neumann.

Kp.ru z 5. 7. 2024, výňatok

(Pokračovanie na str. 5)

FIR: EÚ začína budovať vojnovú ekonomiku a ťahá nás do vojny

V sobotu 15. júna sa uskutočnilo video rokovanie Európskej komisie FIR, ktorému predsedal prezident Vilmos Hanti a riadil ho generálny tajomník Ulrich Schneider. Rokovania sa zúčastnil aj predseda SZPB Viliam Longauer, ktorý je členom tejto komisie.

Video diskusia k aktuálnym otázkam života protifašistickej odbojárskej federácie FIR bola vskutku širokospektrálna, pretože poskytla obraz pozadia vnútorných pomerov v jednotlivých národných zväzoch. Na záver nastolila smery činnosti kam a ako by sa mala FIR uberať po ostatných voľbách europarlamentu. Napríklad neustále hľadať cestu k mládeži cez sociálne siete (pozitívnym príkladom je Španielsko); treba nám oslovovať aj tých, ktorí nekomunikujú elektronicky; treba zintenzívniť komunikáciu s mimoparlamentnými stranami; nebať sa oslovovať aj protivníkov... No a, samozrejme, treba nám nájsť cestu k novým poslancom Európskeho parlamentu.

Video stretnutie totiž jednoznačne zdôraznilo, že musíme oslovovať všetkých, ktorí sú za mier, pretože EÚ začína budovať vojnovú ekonomiku a ťahá nás do vojny. Konkrétne bolo zdôraznené, že „imperialisti nás ťahajú do vojny“.

Osobitostí z národných zväzov sme sa dozvedeli o Grécku, o Maďarsku, o Taliansku, o Španielsku, o Nemecku... a náš predseda bol požiadaný, aby podal širšiu informáciu o atentáte na predsedu vlády SR Roberta Fica. Viliam Lon-

gauer pri tom vyjadril stanovisko SZPB, že tu nešlo o osamelého strelca a že veríme, že vyšetrovanie určite odhalí aj objednávateľa tohto teroristického činu. Mimochodom, za teror považujú atentát na R. Fica všetci účastníci rokovania.

Ďalšou témou, ktorá zaujímalu komisiu, bola príprava rokovania FIR-u na Slovensku. Záujem bol zúčastniť sa osláv 80. výročia SNP, no zo strany SZPB bola z kapacitných možností miest rokovania i ubytovania nastolená ponuka usku-

točniť toto stretnutie až v októbri, čo je aj po oslavách 80. výročia Dňa hrdinov KDO.

Predseda Longauer v rámci prezentácie Slovenska a SZPB ocenil spoločenské postavenie, ktoré si SZPB vybudoval a ako bolo upevnené po troch našich voľbách. Konkrétne pri tom podtrhol, že „keď my podporujeme vládu, vláda sa snaží podporovať nás!“.

No a ja, ako nezaujatý pozorovateľ, si dovoľm skonštatovať, že spoločenské postavenie SZPB v rámci národných zväzov je v celej FIR naisto jedno z najuznávanejších. V strednej a západnej Európe určite!

Vladimír Mikunda

Na snímke zľava: Tomáš Purgi technicky obsluhoval prenos a prekladal z a do angličtiny; predseda SZPB V. Longauer; tajomník SZPB Zdenko Marton a redaktor mesačníka Bojovník Vladimír Dobrovič, ktorý prekladal komunikáciu z maďarčiny s Vilmosom Hantim.

PORAJMOS – Deň obetí rómskeho holokaustu

2 897 žien, detí, starých a chorých Rómov zavraždili nacisti v noci z 2. na 3. augusta 1944 v koncentračnom tábore Auschwitz-Birkenau. Podľa tzv. norimberských zákonov, prijatých nacistami 15. septembra 1935, boli Rómovia, podobne ako Židia, vyhlásení za menejcennú rasu, určenú na likvidáciu. Odhaduje sa, že počas 2. svetovej vojny zahynulo v Európe okolo 500 tisíc Rómov.

Európsky parlament 15. apríla 2015 vyhlásil 2. august za Pamätný deň rómskeho holokaustu. V rómskom jazyku sa genocída Rómov počas druhej svetovej vojny nazýva Porajmos, ale tiež Porrajimos, Pharrajimos alebo Samudaripen.

Mínulý rok si tieto udalosti pripomenuli slovenské osobnosti a inštitúcie. Program sa uskutočnil v Múzeu holokaustu v Seredi.

Perzekúcie Rómov sa diali aj na území novej Slovenskej republiky. Rómovia mali zá-

kaz cestovať hromadnou dopravou, zúčastňovať sa hromadných podujatí, do obcí mohli vstupovať len vo vyhradenom čase. Rómski muži boli v Slovenskej republike zaradení do pracovných táborov. V koncentračnom tábore Auschwitz-Birkenau celkovo zahynulo takmer 20 000 Rómov a Sintov (nemeckých Rómov) z rôznych krajín. Menšiu časť tamojších väzňov, konkrétne asi 490 žien, deportovali do koncentračných táborov Buchenwald a Ravensbrück. Vyrazenie prežili len štyria ľudia. Väčšina zahynula v plynových komorách, ich telá boli hodene do jamy vedľa krematória, a boli spálené.

Prvý pamätník obetí rómskeho holokaustu bol osadený v priestoroch Múzea SNP v Banskej Bystrici v roku 2005. Ďalšie boli v priebehu rokov odhalené v Lutile, Nemeckej, Hanušovciach nad Topľou, Slatine, Zvolene, Dubnici nad Váhom, Valaskej Belej.

Viliam Rác, ZO SZPB Partizánske

Spomienka na velikána

Dňa 21. júla sme si pripomenuli 144. výročie narodenín spoluzakladateľa ČSR Milana Rastislava Štefánika, ktorý „je jednou z najvýznamnejších postáv našich dejín“.

Tak sa o ňom vyjadril prezident SR Peter Pellegrini. Na sociálnej sieti k tomu dodal, že „svojím politickým talentom, diplomatickou stratégiou a schopnosťou reagovať na zmenenú mo-

censkú situáciu po prvej svetovej vojne využil podmienky na vznik Československej republiky. Svojím úsilím vytvoril základ pre národno-emancipačný proces, ktorý vyústil do vzniku samostatnej Slovenskej republiky“.

Milan Rastislav Štefánik sa narodil 21. júla 1880 v Košariskách. Zahynul 4. mája 1919 pri leteckej nehode.

Naša anketa

(Pokračovanie zo str. 1)

vená zástava s kladivom a kosákom a nie americká, ani žiadna iná. Súčasnú pozíciu agresora vnútili Rusku USA. Znovu ten istý scenár. Zarábať na vojnovom nešťastí a pod zámienkou boja za slobodu bojovať za záujmy USA na cudzom území a prostredníctvom cudzích vojakov. Rusko sú Slovania a aj my sme Slovania. Slovania nikdy netúžili po cudzích územiach, ani po bohatstve iných krajín. Slovania nikdy vojnu nezačali, cudzie nechcú, ale svoje si nedajú. Radšej nebyť, ako byť otrokom.

Anton Meteňko, ZO SZPB Košice Juh: – Áno, je to pravda! Od začiatkov studenej vojny tento naratív, živený v USA, viac menej stále platil pre ZSSR.

A zrejme aj Gorbačova éra bola vnímaná ako slabosť.

V novodobej dobe existencie Ruskej federácie, Západu a aj USA prišiel vhod Jelcin, „najdemokratickejší prezident Ruska“. V jeho ére bolo možné všetko..., napr. aj následný súhlas s bombardovaním Juhoslávie, drancovanie Ruska, a pod.

A či sa to týka aj nás? Vo veľkej miere. Veď za 31 rokov existencie boli všetky proslovenské a pronárodné snahy na Západe hodnotené ako nedemokratické. Tak sú hodnotené aj naše súčasné snahy o nastolenie mieru na Ukrajine.

Michal Majtán, člen ZO SZPB Karlova Ves, Bratislava: – Téza o ochrancovi demokracie, slobody, pokroku a priebojníka civilizácie zo strany USA je nanajvýš prehnaná. George Friedman v knihe Nasledujúce desaťročie..., ako riaditeľ tieňovej CIA uviedol, že „Strategickým cieľom musí byť zabrániť vzniku akejkoľvek mocnosti, ktorá by mohla ohroziť hegemoniu USA kdekoľvek na svete“.

A tak aj: USA majú oslabovať väzbu Nemecka a Ruska. Odporúčal tiež, aby USA vnášali rozpory medzi štátmi. Varovne k tomu znejú slová I. Hoffmana (Pravda 27. 6. 2024): „Svet stojí na prahu veľkej vojny, konfliktu... Nástojčivosť, s ktorou politici trvajú na víťaznej vojne, je dôsledkom chybných diagnóz: diagnózy, že Západ potrebuje poraziť a vyrabovať Rusko“.

V európskych východných krajinách sa už tak stalo. Napr. v SR vyše 50 % väčších podnikov patrí zahraničiu. Veľké objemy ziskov zo zdravotníctva a dôchodkového zabezpečenia odchádzajú do západného zahraničia, namiesto toho, aby boli použité v SR.

Mária Špaňhelová, členka ObIV SZPB Lučenec: – SZPB je politicky nezávislé občianske združenie vystupujúce proti oživeniu fašizmu a všetkým prejavom násilia. Osobne som proti, aby niečo takéto bolo uverejňované v Bojovníkovi. Bojovník by mal slúžiť na uverejňovanie spomienok na obeť a hrdinov z obdobia vojny, pietnych aktov a akcií poriadanych našimi organizáciami po celom Slovensku.

Jozef Petráš, ZO SZPB, Trnava: – Sovietov a dnešných Rusov poznám ako hrdý, vzdelaný, vlastenecký národ. Žiaľ, vodcov mali rôznych! Jedni obhajovali svojich obyvateľov aj keď mali ťažké časy. Iní za judášsky groš zrádzali a odniesli si to bežní ľudia. Vďaka nevzdelaným, skorumpovaným politikom – svetovým zločincovi a ich médiám sa to tak môže javiť!

Osobne som presvedčený, že Rusi nie sú slabosi – chránia a uchránia si to, čoho by sa svetoví zločinci chceli zmocniť. Povedzme si na rovinu – kolonialisti vykradli nerastné bohatstvo Ázie, Afriky, Latinskej Ameriky..., žili a prosperovali na ich úkor a dnes by chceli rabovať v Rusku a na Ukrajine. Pri Rusku však narazili na pevnú hrádzu.

My sme zaslulhou neobjektívnych médií, ktoré sú vo vlastníctve svetových zločincov, úplne zmagorení. Ale je to na dlhšiu úvahu.

Ospravedlnenie Martinovi Krnovi

V Bojovníkovi č. 6/2024 sme uverejnili článok „Do pozornosti Ústrednej rady SZPB“, v ktorom sme informovali o istých okolnostiach účasti bratislavských úspešných účastníkov okresného kola Medzníky 2. sv. vojny na antifašistickom podujatí v bývalom koncentračnom tábore Mauthausen v Rakúsku.

Skritizovali sme pri tom oblastného predsedu SZPB Martina Krnu, že o podujatí „svojím článkom informoval nie naše médiá, ale médiá renegátskych odrodilcov zo Slovenského protifašistického hnutia!!!“.

Martin Krno mi, ako autorovi článku, napísal, že „SPH som vôbec nespomínal!. Tí majú vlastný FB. Svoj príspevok som uverejnil na súkromnom FB My sme antifašisti. A s mojím povolením to zdieľal Jano Rohár na súkromnom FB Členovia a sympatizanti SZPB... Trvám na uverejnení mojej reakcie...“.

Ano, priznávam, že v tomto som pochybil a Martinovi Krnovi sa za tento omyl ospravedlňujem!

Vladimír Mikunda, šéfredaktor

(Pokračovanie zo str. 3)

Milan Malček, predseda ZO SZPB partizána Tótha, Rožnava: – Spraviť v dnešnej dobe v medzinárodnej politike ústupky v čomkoľvek ešte nemusí znamenať slabosť. Častokrát sa môže jednať o predvídavosť, čo sa môže v budúcnosti stať.

Zahrávať sa s myšlienkou, že niektorý národ je niečím výnimočný a ostatné národy považovať za menejcenné, vedie k tomu, že takýto človek stráca reálny pohľad na skutočnú pravdu o iných národoch a hodnotách, ktoré sú im vlastné.

Ak chceme vidieť skutočné zlo, musíme nastaviť zrkadlo pravdy každému rovnako bez rozdielu, či je to náš spojenec alebo protivník. Ak by sme chceli vedieť či Slovensko stojí alebo háji záujmy dobra alebo zla, musíme si položiť veľmi dôležité otázky – kto, kedy a prečo takýmto prívlastkom označil Slovensko alebo iný štát?

Často takýto názor majú ľudia, ktorí nechcú pripustiť iný pohľad na spoločenské dianie, ako majú oni sami. Spravidla za tým všetkým stoja ekonomické záujmy určitých jednotlivcov alebo skupín.

Karol Uhrík, predseda ZO SZPB, Brusno: – Myslím si, že je to pravda. Amerika si vsugerovala, že jedine jej predstavy o slobode a demokracii sú správne. Sú založené na silnej a neohrozenej osobnosti s pištoľou v ruke, ktorá vraj bránením seba bráni Ameriku.

Bývalí prisťahovalci vyvražďili pôvodné obyvateľstvo a ich vzťah k Amerike je vzťahom výlučne cez zbrane. Pasujú sa za „svetového žandára“ aby ovládli celý svet. Potrebu zabíjania majú zakódovanú v hlavách. To, čo nie je americké, je zlé a treba to vykonať. Najväčšou prekážkou na dosiahnutie týchto cieľov je Rusko, fungujúce na princípoch solidarity, vzájomnej úcty, rešpektovaní človeka a rodiny, ich záujmov a potrieb. Pokiaľ bude Slovensko vo svojej orientácii proamerické, bude všetko v poriadku. Pokiaľ bude na opačnej strane hodnotovej barikády, ako USA, stane sa nepriateľom Ameriky, podobne ako Rusko!

Anketová otázka do Bojovníka č. 8/2024: Čo pre vás znamená SNP? (Odpovede posielajte do 9. 8. 2024)

Anketová otázka do Bojovníka č. 9/2024: Ako sa pozeráte na to, že československí letci vo V. Británii neprišli na pomoc SNP? (Odpovede posielajte do 8. 9. 2024)

Výzva na zapojenie sa do Pochodu pluku nesmrteľných (24. 8. 2024 Jankov vršok)

Vyzývame účastníkov osláv SNP, ktoré sa uskutočnia 24. augusta 2024 (v sobotu) na Jankovom vršku, aby sa pridali k Pochodu pluku nesmrteľných a tak vyjadrili úctu svojim predkom.

Pochod, ktorý organizuje Oblastný výbor SZPB Trenčín, sa uskutoční od 16.15 hod. od amfiteátra k mohyle. Chceme, aby sa ho zúčastnili, okrem priamych účastníkov protifašistického odboja, aj pozostalí po týchto účastníkoch s fotografiami svojich predkov. **Fotografie si môžu zhotoviť a priniesť sami, alebo poslať prostredníctvom ZO SZPB na Oblastný výbor SZPB.** K fotografii treba pripojiť meno a priezvisko, vek a bydlisko v roku 1944-5 a formu zapojenia sa do protifašistického odboja (povstalecký vojak, partizán, ilegálny pracovník...). Fotografie s textom budú spracované, vytlačené na formáte A4 a zalaminované. Podklady je možné poslať aj priamo na Oblastný výbor SZPB Trenčín, buď poštou na adresu **ObIV SZPB, Železničná 3, 911 01 Trenčín**, alebo elektronicky na adresu **oblvtn@szpb.sk** do **18. 8. 2024**. Spracované fotografie budú vydané pred pochodom pri amfiteátri. Každý nový účastník pochodu dostane odznak Partizánskej brigády Jana Žižku.

Predseda SZPB prijal vzácných hostí

Boli nimi slovenský honorárny konzul v Uzbekistane Vasilij Šimko a Ján Bóry, ktorý bol veľvyslancom SR v Uzbekistane a ktorý toto nevšedné stretnutie sprostredkoval.

Cieľom návštevy bolo nadviazať kontakt so SZPB a predstaviť pripravovaný projekt pamätníka, venovaného uzbeckým červenoarmejcom, ktorí položili život pri oslobodzovaní územia dnešného Slovenska.

Pamätník bude situovaný v hlavnom meste Uzbekistanu, v Taškente. Honorárny konzul požiadal o pomoc predsedu SZPB Viliama Longauera s nájdením Slovenky, ktorá by mohla byť predlohou pre dievčatko, ktoré je súčasťou plánovaného súsošia.

Stretnutie bolo veľmi priateľské a honorárny

konzul s predsedom SZPB vyjadrili presvedčenie, že ich vzájomná spolupráca bude mať pozitívny dopad na samotný zväz a celkovo na protifašistické hnutie, ktoré má silnú tradíciu aj v Uzbekistane.

SZPB si cení, že v Uzbekistane sa nesnažia o prepisovanie histórie a udalostí, ktoré viedli k porážke nemeckého nacizmu si pripomínajú s úctou. V Ústredí SZPB vznikla po tejto návšteve téma, či by sa aj u nás nenašiel priestor na vytvorenie podobného pamätníka, resp. jeho taškentskej kópie, a jeho inštaláciu, ak už nie pri príležitosti 80. výročia SNP, tak aspoň pri 80. výročí Dňa víťazstva nad fašizmom. SZPB je pripravený kedykoľvek takúto myšlienku podporiť a aj participovať na jej realizácii. – r –

Deň obetí pandémie COVID-19 je platným pamätným dňom

„Tohto roku som si ho ako prezident ešte uctiť nestíhol, ale na budúci rok tak určite urobím,“ uviedol 20. júna 2024 na sociálnej sieti prezident SR Peter Pellegrini.

Vyhlásil to v súvislosti s tým, že 6. marec je pamätným dňom SR – Dňom obetí pandémie COVID-19.

Splnomocnenec vlády SR na preverenie procesu riadenia a manažovania zdrojov počas pandémie COVID-19 Peter Kotlár 19. júna počas rokovania parlamentného výboru pre zdravotníctvo avizoval, že v septembri predstaví závery vyšetrovania k manažovaniu pandémie COVID-19. Tie podľa neho ukázali, že pandémia na Slovensku z hľadiska incidencie a ostatných merateľných parametrov nebola.

V júni zaznelo najväčšie priznanie

A vyslovil ho bývalý japonský minister vnútra Kazuhiro Haraguchi, ktorý sa ako prvý vý-

znamný politik ospravedlnil neočkovaným spoluobčanom za cunami úmrtí naprieč zaočkovanou populáciou.

Počas prejavu na protestoch voči zločinom proti ľudskosti v Japonsku, spáchaným počas pandémie covidu globalistickými organizáciami, ako sú Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) a Svetové ekonomické fórum (WEF) predniesol silné a emotívne ospravedlnenie sa za obrovské množstvo úmrtí, ku ktorým v súčasnosti dochádza v dôsledku smrtiacich mRNA vakcín.

S hlbokou úprimnosťou vyjadril sústrasť a prevzal zodpovednosť za zlyhania tých, ktorí boli vtedy pri moci. „Ospravedlňujem sa vám všetkým. Toľko ľudí zomrelo, ktorí zomrieť nemali,“ povedal.

Čitateľ nech si uvedomí to podstatné, že „dezo-látí“ a „hoaxeri“ mali opäť pravdu!

Slovensky-vecernik.sk zo 4. 6. 2024

<https://slovensky-vecernik.sk/kazuhiro-haraguchi-byvaly-japonsky-minister-vnutra-sa-stal-prvym-vyznamnym-politikom-ktory-sa-ospravedlnil-neockovanym-spoluo/>

Názov Ulice Dr. Jozefa Tisu vo Varíne je nezákonný

Dňa 26. júna o tom rozhodol Správny súd v B. Bystrici, čím vyhovel žalobe prokurátora Generálnej prokuratúry SR, a rozhodol, že všeobecne záväzné nariadenie obce Varín v časti, kde určuje názov Ulice Dr. Jozefa Tisu, nie je v súlade so zákonom o obecnom zriadení. Na sociálnej

sieti o tom informoval generálny prokurátor Maroš Žilinka.

„Generálna prokuratúra bude vždy chrániť verejný záujem, trpezlivo prijímať opatrenia a efektívne využívať zákonné prostriedky na ochranu zákonosti,“ komentoval rozhodnutie súdu Žilinka. – r – podľa teraz.sk

Prvý rozsudok za opakovanú propagandu nacizmu

Na svastiku podobná tetovačka na prsiach sa stala osudnou pre obyvateľa Sankt-Peterburgu Andreja Razina. Stal sa totiž v dejinách mesta prvým odsúdeným za opakovanú propagandu nacizmu.

Prvý rozsudok za verejné predvádzanie nacistickej symboliky na športovom ihrisku mu bol vyhlásený už 24. 6. 2023. Vtedy sa tam aj odfoťil a snímku zavesil na White scouts.

Súd ho zbavil slobody na 2,5 roka a možnosti prístupu do internetu na dva roky. – r –

„Fínski okupanti nemali počas VVV v krutosti mieru,“ ...tvrdí hlava republiky Karélie Artur Parfenčikov.

V piatok 19. júla 2024 začal Najvyšší súd Karélie na podnet prokuratúry pojednávanie o priznaní genocídy za vojnové zločiny nemecko-fašistických okupantov, okupačných úradov a vojsk Fínska na území Karélie v rokoch Veľkej vlasteneckej vojny.

„Zotročiac civilné obyvateľstvo, používajúc ho ako neplatenú pracovnú silu, vrátane detskej, fínski okupanti nepoznali mieru v krutosti voči civilnému obyvateľstvu. Hovorí o tom ľudia, ktorí prežili hrôzy hladu, chladu, vrážd, chorôb a mučení. Títo ľudia sú prakticky v každej karelskej rodine,“ povedal Parfenčikov na súde.

„Najvýraznejším prejavom fínskej okupačnej politiky bolo vytvorenie koncentračných, pracovných a ešte tzv. presídľovacích táborov a miest núteného držania civilného obyvateľstva na okupovanom území Karélie,“ povedal gubernátor a pridal aj početné údaje.

V rokoch VVV ostalo na okupovaných územiach okolo 86 tisíc obyvateľov, z ktorých sa v rôznych časoch nachádzalo v cca 100 táborech od 20 do 37 % ľudí. Predovšetkým

išlo o slovanské obyvateľstvo.

„Pokusy ujsť z táborov boli trestané smrťou. V obydliach o veľkosti 20 m² žilo do sedem rodín. Rýchlo sa medzi nimi šírili choroby, infekcie, začali sa epidémie. Väzni boli využívaní na ťažké práce, veľakrát úplne nezmyselné až šikanózne,“ povedal gubernátor a doplnil,

že v roku 1941 bolo v táborech vyše 20 tisíc ľudí, v roku 1942 takmer 24 tisíc a v ostatných rokoch 15–18 tisíc ľudí, čo bolo okolo 20 % zo všetkého okupovaného obyvateľstva.

Zomrelo v nich 8028 civilov a vyše 18 tisíc sovietskych vojnových zajatcov.

Generálna prokuratúra RF tvrdí, že celková škoda, ktorú okupanti spôsobili Republike Karélie, je v prepočte na súčasný kurz rubľa vyše 20 biliónov rubľov.

Fínski vojaci sledujú sovietske postavenia.

Výročie pokusu o atentát na Adolfa Hitlera

20. júla 1944 sa dôstojníci nemeckého Wehrmachtu pokúsili zabiť Adolfa Hitlera bombovým útokom.

Vzhľadom na blížiacu sa vojenskú porážku nemeckého fašizmu chceli odvrátiť to, čo považovali za najhoršiu katastrofu pre svoju krajinu, aj keby bolo len 5 minút do poludnia. Časť vojenských a buržoáznych elít uznala, že Hitler, ako predstaviteľ nacistickej vlády, bol rozhodujúcou prekážkou ukončenia vojny.

Týmto pokusom o prevrat chceli atentátnici z vojenských kruhov a starých elít vytvoriť zá-

klad pre povojnový poriadok, ktorý nemusel byť založený na totálnej porážke Nemecka. Neboli to zločiny nacistického režimu, čo vyvolalo ich odpor, ale strach, že pokračovanie fašistickej vojnovkej politiky poškodí ich vlastnú krajinu.

Po neúspešnom pokuse o atentát boli sprisahanci, príslušníci armády a mnohí členovia „Kreiauskeho kruhu“ zatknutí, obvinení z velezrady a popravení a ich rodinní príslušníci uväznení.

Tolko vyberáme zo stanoviska FIR, ktorá vzdáva hold odvahe a činom Clausa Grafa von Stauffenberga a ostatným aktérom Operácie Valkýra. „Ak by bola operácia úspešná, zachránila by životy miliónov ľudí v celej Európe, nielen vojakov, ktorí zomreli na fronte,“ čítame.

Názor z inej strany

Avšak zásadne odlišné stanovisko ohľadne atentátu na Adolfa Hitlera mal Josif Stalin, ktorý nariadil v žiadnom prípade ho neorganizovať a ani ho neuskutočniť.

Dôvod? Mal obavu, že Wehrmacht, Luftwaffe i Kriegsmarine sa po úspešnom atentáte spoja s USA, V. Britániou... a potom spoločne potiahnu na východ proti Sovietskemu zväzu.

Čiže názor na Operáciu Valkýra bude vždy značne odlišný.

Juraj Drotár a – r –

Aj týmito svojimi deťmi riskoval Claus von Stauffenberg.

Huňko má na svedomí 500 ľudských životov

Predseda vyšetrovacieho výboru RF Aleksandr Bastrykin v 26. týždni vyhlásil, že v Rusku v neprítomnosti obvinený ukrajinský nacistička Jaroslav Huňko a jeho druhovia majú na svedomí vraždy najmenej 500 obyvateľov ZSSR, vrátane Židov a Poliakov.

Tieto zločiny boli vraj spáchané v roku 1944 v obci Guta Peniatskaja, kde Huňko so svojimi druhmi zavraždili najmenej 500 občanov ZSSR, uvádza RIA Novosti. Bastrykin k tomu dodal, že títo ľudia boli zastrelení, spálení vo svojich obydliach a aj v kostole.

Pripomeňme si, že ide o toho Jaroslava Huňku, ktorého oslavovali v kanadskom parlamente a tleskali mu za jeho nacistické zločiny po stojačky, vrátane premiéra Justina Trudeau (ten ho tam dokonca pozval) a ukrajinského prezidenta V. Zelenského.

– r –

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 2)

Historik Starikov: NATO možno právom považovať za nástupcu Tretej ríše

Ruský historik Nikolaj Starikov v jeho „Knižnom klube“ analyzoval dokumenty z Norimberského procesu. Mnohých prekvapilo, že Wehrmacht, ako organizácia, nebol v dôsledku Norimbergu odsúdený. Preto mnohí dôstojníci Tretej ríše s radosťou vstúpili do NATO, aby pokračovali v boji proti ZSSR, ale pod inou nálepkou. Viac na: <https://www.armadnymagazin.sk/2024/07/01/historik-starikov-na-to-mozno-pravom-povazovat-za-nastupcu-tretej-rise/>

Západ opäť využíva proti Rusku nacizmus

Západ nielenže nedokončil svoju prácu pri denacifikácii Európy, o čom sa víťazné spojenecké mocnosti dohodli v Postupimi v roku 1945, ba naopak, na popud USA a Anglicka obrodil nacizmus a opätovne ho používa proti Rusku, vyhlásil v časopise „Nacionálna obrana“ pomocník prezidenta RF, stály člen BR RF Nikolaj Patrušev. „Nešetiac slová na obranu „slobody a demokracie“ oficiálni i tieňoví lídri USA a Anglicka sa vrátili k bývalej podpore fašistickej a nacistickej ideológie v Európe, s entuziazmom upevňujú najrozsiahlejšiu militarizáciu rusofóbskymi nádejami od čias 2. sv. vojny,“ napísal Patrušev. „Už je očividné, že denacifikácia Európy, ktorá bola dohodnutá na Jaltskej konferencii predstaviteľov spojeneckých mocností v roku 1945, Západom dodnes nie je dokončená. Na popud USA a Anglicka je nacizmus obrozený a opätovne sa využíva proti našej krajine,“ uviedol.

Podľa ria.ru z 22. 6. 2024

(Pokračovanie na str. 7)

Neprehliadnime

Putinovo posledné varovanie Washingtonu: Zaútočíme na vás!

Dňa 28. júna minister obrany RF Andrej Belousov stručne Pentagonu vysvetlil, že s okamžitou platnosťou zavádza bezletovú zónu nad Čiernym morom a ak by to v Amerike nechceli pochopiť dobrovoľne, bude im to vysvetlené raketovo!

A zrejme, aby dodal svojim slovám váhu, uverejnil video, aký jednoznačný priebeh má súboj najmodernejšieho amerického raketového nosiča M270 MLRS ATACAMS s ruským 9K720 Iskander. (<https://topwar.ru/245205-opublikovany-kadry-udara-otrk-iskander-po-angaru-vsu-v-kotorom-nahodilas-rszo-m270.html>)

Novarepublika.cz k tomu píše, že video krásne ukazuje „tuposť“ ukrajinskej generality, všetku márnosť západnej pomoci kyjevskému režimu, i dôvody, prečo „mäkkého Sojgu“ nahradil „asketický“ Belousov.

– r –

Aj vy to vidíte?

„...Severoatlantická aliancia sa už dávno zmenila na trójskeho koňa amerického politického, vojenského a ekonomického vplyvu.“

Za ostatných päťdesiat rokov sme sa stali svedkami, ako sa Európania dobrovoľne zmenili na vazalské štáty veľkej americkej ríše.

Douglas Macgregor na youtube.com 13. 7. 2024

Náčelník britského generálneho štábu pozemných vojsk vyzval Západ pripraviť sa na vojnu

A pre The Guardian to generál Raleigh Walker dokonca aj konkretizoval. Vraj o tri roky!

Walker vychádza z údajne rastúceho ohrozenia Tajvanu zo strany Číny i jadrových výskumov Iránu. Nazdáva sa, že konflikt s jedným z nich, alebo s Ruskom, môže spôsobiť „značnú detonáciu“ na iných bojiskách, informuje TASS.

Walker tiež vyhlásil, že Veľká Británia chce „zdvojnásobiť svoju bojovú silu počas troch rokov a ku koncu desaťročia ju strojnásobiť“.

Kalište 2024: „Stretnutie generácií“, pri ktorom, nebyť prejavu prezidenta, fašizmus a nacizmus zase stratili národnosť

(Dokončenie zo str. 1)

Slovo bývalého partizána

Ten uviedol, že po SNP pôsobili na území Partizánskej republiky v Kališti, na Balážoch... dve partizánske brigády „Smrť fašizmu“ (asi 400 členov, veliteľ, Nikolaj Varsanofievich Volkov) a „Pomstiteľ“ (vyše 900 členov, veliteľ Semjon Georgievich Morozov) a že tu boli aj dva partizánske oddiely „Vpred“ a „Stalin“...

Potom sa rozhovoril o svojich osobných partizánskych zážitkoch a taktiež o tom, čím všetkým musela prejsť pri kontaktoch s nacistami jeho matka, mladší brat...

Na záver sa obrátil na prítomných a požiadal ich: „...verte nám, ktorí sme vojnu prežili..., že niet väčšieho zla, ako je vojna! Vo vojne tečie krv, násilím umierajú ľudia. Zachovajme si pochodeň zapálenú v srdciach padlých hrdinov, bojovníkov, ktorí kráčali v ústrety smrti, aby ďalšie generácie mohli žiť v mieri a slobode“.

Z prejavu prezidenta SR

„Je mi nesmierne ľúto, že... mier po dlhých desaťročiach prestal byť samozrejmosťou, utrpenie prestalo byť spomienkou a otvorená krutosť voči blížnemu prestala byť minulosťou,“ zdôraznil P. Pellegrini.

„Kalište je aj v tomto múzeu ľudskej zloby výnimkou. Je to jediná z vyše stovky obcí vypálených a zničených nemeckými nacistami, ktorú po druhej svetovej vojne, žiaľ, už neobnovili.

Zostala už len trvalá spomienka a stopy nekonečnej ľudskej zloby, ktorá sa vymyká normálnemu chápaniu. Preto považujem za svoju povinnosť pripomenúť si, ako hlava štátu, svoju osobnou prítomnosťou túto tragédiu.“

V ďalšom prezident prečítal spomienku svedka tragédie Jána Tišliara, ktorý spomínal, že ako „prvú zastrelili ženu, Alexandru Bučkovú. Nás, deti, zahnali do domu a ostatné začali vypaľovať. Chorí, ktorí nevládali z tých domov vyjsť, v nich zaži-

va uhoreli... Najtragickejší osud postihol Jozefa Vyšného, ktorého si Nemci najskôr zobrali ako tlmočníka a potom ho, opitý pod obraz boží, zaživa rozrezali na neďalekom gátri. Bol to asi najkrutejší spôsob smrti na území Slovenska...“.

Peter Pellegrini tiež zdôraznil, že „smrť ľudí v Kališti nie je štatistikou, boli to konkrétni živí ľudia, ktorí mali svoje mená, mali svoje matky, otcov, bratov i sestry. A takýto ľudia žili v Nemeckej, Kremničke a na iných miestach Slovenska, ktorí padli za obeť nacistickému besneniu.

Pod dojmom spomienky na týchto konkrétnych ľudí musíme mať stále na mysli, že niečo také sa nikdy nesmie zopakovať. Na druhej strane je táto tragédia aj príležitosťou oceniť hrdinstvo tých, ktorí sa tomuto zlu neváhali odvážne postaviť. Hovorím o našich otcoch a dedoch, slovenských vojakoch či partizánoch, ktorí v snehu a blate, s puškami v rukách, nasadzovali svoje vlastné životy. A mnohí týmito životmi zaplatili aj za našu slobodu.

Vzdávajme, prosím, týmto ľuďom úctu pri každej možnej príležitosti, ale najmä, kým ešte máme tú česť, počúvajte ich slová! Sú to svedectvá mrzivé a pre mnohých dnes nepredstaviteľné. Ale sú obrovským zdrojom poznania a historickej pamäte. Bez nej žiaden národ nemôže budovať ani svoju štátnosť“.

Na záver prezident vyslovil zámer, že „čoskoro sa v obrovskom počte stretneme v B. Bystrici, kde si pripomenieme 80. výročie SNP tak, ako sa to na jednu hrdú a demokratickú krajinu patrí“.

Ako to vyjadriť?

Predseda BBSK Ondrej Lunter poukázal na to, „ako fanatizmus okolo chorých ideológií nacizmu a fašizmu dokáže pokriviť predstavy o vlastenectve, národe, humanistickom poslaní človeka a elementárnej ľudskosti“.

„Ako vyjadriť rozmery takej strašnej krutosti, ako popísať, čo sa deje s človekom, ktorý

sa na inom dopustil činov ešte strašnejších, ako zneli rozkazy? Ako obsiahnuť utrpenie, ktoré ľudia na tomto mieste zažili, ako vyjadriť pohnutie a pietu, ako osláviť hrdinstvo obyčajného človeka..., slovami, ktoré nestačia. Ale iné nemáme, filozoficky riekol Ondrej Lunter a zvolal: „Nezabúdajme! Nebojme sa a nemlčme!“.

Vďaka bývalému predsedovi SZPB

Predseda ObľV SZPB Ján Páček hneď na začiatku spomenul, že bol to jeho predchodca Pavol Sečkář, ktorý „na základe podnetu vtedy žijúcich rodákov Kališťa rozhodol, aby sa v tomto priestore každý rok konalo stretnutie s rodinnými príslušníkmi pod názvom Stretnutie generácií.“

Od myšlienky k realizácii nebolo ďaleko a pre túto získal aj vtedajšieho riaditeľa Múzea SNP Stanislava Mičeva“.

Potom Ján Páček otvoril citlivú finančnú tému v živote SZPB, na ktorú sme reagovali na zväzovom webe, zväzovom facebooku a v ďalších médiách. Výsledkom toho bolo, že veci sa pohlí a začali sa dávať do poriadku. Ukázalo sa teda, že pravda stojí na strane súčasného vedenia SZPB.

Dva ďalšie momenty

Prvý, že osobitne a verejne bol na tohtoročnom Stretnutí generácií privítaný jeho zakladateľ, bývalý banskobystrický oblasťný predseda a neskôr bývalý predseda celého SZPB Pavol Sečkář. S potleskom, ku ktorému sme sa pripojili aj my! Nestotožňujeme sa len s prívlastkom, ktorý mu pridelil moderátor podujatia, že ide o „čestného predsedu SZPB“. Uznesenie o tomto titule sa totiž v dokumentoch Ústrednej rady SZPB a jej predsedníctva nenachádza.

Oproti minulým stretnutiam nám na tohtoročnom Stretnutí generácií čosi chýbalo. A síce, že do oficiálneho zoznamu vypálených obcí nepridubla žiadna ďalšia. A tak na Slovensku ich máme zatiaľ 133, ale neoficiálne vraj až 160!

Vladimír Mikunda

Vladimírovi Strmeňovi patrilo čestné miesto.

Aj na tomto zábere je vidieť, že Peter Pellegrini oslovil Kalište srdcom všetkých prítomných.

Peter Pellegrini a Mária Švikruhá z Cinobane sa pozdravia pri každom stretnutí.

Toto sú skalní protifašisti a slovenskí vlastenci! Koľko ich prišlo na Kalište v tomto roku? Výrazne menej ako v tom minulom, pretože objednaných bolo len 900 porcií gulášu, kým minulý rok 1 500.

Predsedníctvo zničilo hoaxerom ich top tému

(Dokončenie zo str. 1)

Vzhľadom na predpokladanú masovú účasť členov SZPB na oslavách SNP predsedníctvo odporúča základným a oblastným organizáciám, aby sa spojili s miestnymi organizáciami strany Smer – SSD a využili ponuku dopraviť sa do B. Bystrice ich autobusmi.

Početne rozsiahlejší bol návrh na udelenie vzájomných ocenení a vyznamenaní. Ale aj ten bol schválený s doplnkami.

Zo schvaľovaných správ o plnení uznesení a o činnosti oblastných organizácií je potešujúcim faktom, že v prvom polroku 2024 naše organizácie posilnilo 470 nových členov. Najviac sa o to zaslúžili oblastné

organizácie v Lučenci (+ 60), v B. Bystrici (+42) a v Brezne (+40). Nulový prírastok členov bol v Považskej Bystrici, Ružomberku a Senici. Koľko členov nám ubudlo, to sa dozvieme neskôr.

Predseda HOSK partizánov v SNP a v zahraničí Karol Kuna vyhlásil, že pre náš Zväz je ukazovateľ o prírastku najdôležitejší, pretože vyjadruje všetko o postavení SZPB v spoločnosti. Členovia predsedníctva poukázali tiež na ďalší ukazovateľ autority, a to na rast počtu neformálnych pozvánok na štátne podujatia, čo sa považuje za vyjadrenie úcty štátnych orgánov voči SZPB. Vyššiu početnosť na pietnych aktoch zaznamená-

va aj mesačník Bojovník a preukazuje to nielen počtom správ o nich, ale aj masovosťou účasti, zobrazenou na ilustračných fotografiách.

Toto predsedníctvo schválilo aj IT smernicu o používaní a obehu dokladov elektronicou formou a Smernicu o udeľovaní a odnímaní čestných názvov ZO SZPB. Zobralo na vedomie Informáciu zástupcu ekonomického oddelenia o situácii a plnení úloh finančného zabezpečenia SZPB a Informáciu o potrebe doplnenia odborných pracovníkov, resp. poradenstva, na ďalšie skvalitnenie práce ústredia, ako aj možnosti vytvorenia ekonomického zázemia pre SZPB.

–vmi–

Uznesenie bolo prijaté jednohlasne. Informácia o neexistujúcej pôžičke od nejakej banky proti zálohu budovy SZPB bola schválená v rámci „Informácie predsedu SZPB o stave zväzu“.

Cesty za poznaním minulosti

Pod týmto názvom sa uskutočnil už 16. ročník celoslovenskej literárnej a výtvarnej súťaže vyhlasovanej Múzeom SNP v B. Bystrici v spolupráci so SZPB.

Tohtoročná súťaž sa uskutočnila pri príležitosti 80. výročia SNP a 79. výročia ukončenia 2. svetovej vojny.

Slávnostné vyhodnotenie súťaže sa uskutočnilo 24. 6. 2024 v priestoroch Múzea SNP za účasti súťažiacich, ich rodinných príslušníkov, pedagógov, členov jednotlivých porôt a zástupcov hlavných partnerov. Prítomný bol aj zakladateľ súťaže, člen poroty literárnej časti a dlhoročný funkcionár SZPB Matej Kán.

Práce boli hodnotené odbornou literárnou a odbornou výtvarnou porotou, ktoré pozostávali z pedagógov a odborných členov poroty, ktorých poskytl organizátor súťaže.

Súťaže sa zúčastnili žiaci základných škôl, stredných škôl, ZUŠ, škôl s umeleckým zameraním a špeciálnych škôl z celého Slovenska.

Pre tento ročník boli vyhlásené témy:

- Pripomínajte si 80 rokov od začiatku SNP.
- Najkrajší darček v mojom živote.
- Čo by nám povedali ľudia, ktorí padli v 2. sv. vojne?
- Šťastie je, keď...
- O mier sa musíme všetci spoločne starať.
- Tu sa cítim najlepšie.
- Hrdinstvo má mnoho podôb.
- Malý skutok je viac, ako veľké slová.

Súťažilo sa v troch kategóriách:

- I. žiaci 1. – 4. ročníka ZŠ, ZUŠ, špeciálnych škôl.
- II. žiaci 5. – 9. ročníka ZŠ, ZUŠ, špeciálnych škôl, žiaci 1. – 4. ročníka osemročných gymnázií.
- III. študenti SŠ, 5. – 8. ročníka osemročných gymnázií, ZUŠ, klienti výchovno-vzdelávacích inštitúcií pre mládež.

V literárnej súťaži mohli autori vytvoriť dielo

v oblasti prózy alebo poézie. Súťažiaci využili úvahu, rozprávanie, opis alebo rozhovor. Vo výtvarnej časti bola súťažiacimi využitá kresba, maľba, fotografia, či kombinovaná technika. Do literárnej časti prišlo 214 prác, do výtvarnej časti 468 prác.

Umiestnenia v literárnej časti

Prvá kategória:

1. Katarína Košútová, Námestovo.
2. Kristína Roškovičová, Vranov n/T.
3. Ema Badinková, B. Bystrica.

Druhá kategória:

1. Ema Michelčíková, Prešov.
2. Paulína Hubináková, Banská Bystrica.
3. Michaela Danišová, Jacovce.

Cena Múzea SNP – Jozef Mindáš, B. Bystrica

Tretia kategória:

1. Andrea Štrbová, Žilina.
2. Hannah Soláriková, B. Bystrica.
3. Riana Hrabčáková, Prešov.

Umiestnenia vo výtvarnej časti

Prvá kategória:

1. Lejla Kováčová, Sedliská.
2. Denis Kroka, Sedliská.
3. Sofia Mitníková, Michalovce

Cena Múzea SNP – Letícia Ďurinová, Michalovce

Druhá kategória:

1. Laura Maláková, Bánovce n/B.
2. Lea Mikulášiková, Nitra.
3. Lukáš Bessenyei, B. Bystrica.

Cena Múzea SNP – Branislav Breza, Prešov.

Tretia kategória:

1. Sára Setnická, Žilina.
1. Lucia Kotlárová, Partizánske.
2. Monika Šidová, B. Bystrica.
2. Vojtech Suchý, Partizánske.
3. Alexandra Matúšová, Košice.
3. Agáta Pecková, Bratislava.

Cena Múzea SNP – Matej Rudnický, B. Bystrica.

Boris Vigaš

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 5)

■ Britskí Hitlerovi predchodcovia

Aby sme mohli hovoriť o fašizme – v retrospektíve alebo vo futurospekcií –, je potrebné dôkladne odhaliť jeho počiatky. Tie sa vôbec nedajú zredukovať na militantný a šovinistický pangermanizmus (alebo taliansky nacionálno-etický prístup). Jeho najdôležitejším a možno dokonca hlavným zdrojom bol anglosaský rasizmus.

V prvom rade musíme hovoriť o britskom rasizme. V 30. rokoch 20. storočia vychádzal v Londýne vplyvný časopis Anglo-German Review, ktorý horlivo propagoval zblížovanie s nacizmom. V roku 1938 otvorene priznal, že „prvým nacistom“ bol Angličan Thomas Carlyle, ktorý sníval o super hierarchickej spoločnosti, kde bude pracovať milión čiernych otrokov, zatiaľ čo im bude vládnuť stotisíc bielych otrokárov. Tu nasledoval svojho ideologického mentora Hustona Chamberlaina, známeho apologéta rasizmu. Tieto predstavy boli charakteristické pre veľkú časť anglických „vládcov myšlienok“. Takto to napísal básnik a spisovateľ Rudyard Kipling: „Anglicko bolo schopné uchopiť moc nad zámorskými územiami vďaka 'zvláštnej Božej priazni' a cenou 'za jeho priazeň bola preliata anglická krv'.“

AM zo 4. 7. 2024, výňatok
Celý článok: <https://www.armadnymagazin.sk/2024/07/04/britski-hitlerovi-predchodcovia/>

■ Hitler bol osloboditeľ od sovietskej okupácie alebo čo sa píše v ukrajinských učebniciach histórie?

Čo sa píše? Že „Hitler bol nemecký štátnik a politik. Od roku 1933 bol ríšskym kancelárom Nemecka.

V dejinách Ukrajiny zohral Hitler jednu z rozhodujúcich rolí, keď sa pokúsil oslobodiť naše krajiny od sovietskych okupantov. Západná Ukrajina bola oslobodená vojskami nemeckej armády.“

Podľa czechfreepress.info, 3. 7. 2024

■ USA si vzali ukrajinských nacistov pod starostlivú opateru

Absolútnu bezohľadnosť americkej politiky úprimne a výstižne formuloval bývalý prezident USA Franklin Roosevelt. Pri diskusii o najbližšom spojencovi Spojených štátov, krvavom nikaragujskom diktátorovi Samosovi, Roosevelt v roku 1939 povedal: „Áno, je to, ale je to náš.“

Americká administratíva oficiálne oznámila, že zrušila zákaz dodávok zbraní ukrajinskému nacionalistickému práporu Azov. Táto jednotka OSU je známa extrémnym rasizmom a patologickou xenofóbiou, ako aj extrémnou krutosťou voči všetkým rusky hovoriacim. Osoba, ktorú Azov chytil, nemá šancu – buď ju umučia na smrť, alebo z nej urobia mrzáka.

Američanov však doteraz brzdila iná vec: po celom svete bolo známe, že bojovníci Azova sa otvorene hlásia k nacizmu – mnohí z nich mali v taškách Hitlerov Mein Kampf a na telách mali vytetované hákové kríže alebo blesky SS. Kvôli tomu istý čas

(Pokračovanie na str. 10)

V Nitre ocenili prácu členov SZPB

To, že Zväz je stále dôležitým článkom v našej spoločnosti, že pripomína dejiny 2. sv. vojny usporadúvaním pietnych zhromaždení a pozývaním na ne hostí zo spoločenského, politického a kultúrneho života, je aj zásluhou Predsedníctva oblastného výboru SZPB v Nitre.

Že naša práca má zmysel, ocenila prednostka OU Nitra Beáta Áčová, ktorá navrhla ocenenie členom nášho predsedníctva. „Ďakovné listy“ nám odovzdávala štátna tajomníčka MV SR Lucia Kurilovská. Udelené boli „za udržiavanie tradícií a pamiatky pri príležitosti 79. výročia ukončenia 2. svetovej vojny a víťazstva nad fašizmom“.

A. Zabáková

Našou najväčšou slobodou je slo

Čo stíha naša ZO SZPB?

V zápise z rokovania ešte februárovej hodnotiacej členskej schôdze ZO SZPB Nitra-kraj (konala sa pri upravovanom hrobe v Látkovciach), na čele ktorej stojím, sa dá prečítať, že sme sa zúčastnili asi tridsiatich podujatí, ktoré organizoval alebo spoluorganizoval SZPB.

Napríklad len kladenie vencov sme absolvovali na Slavíne, v Štúrove, v Kameníne, na Jankovom vršku, v Nitre, vo Zvolene a v Jasenom. Okrem toho sme upravovali a čistili hroby protifašistickým bojovníkom v Štúrove, Látkovciach, na Duchonke, v Kostolnoch pod Trábečom, vo Zvolene, v Inovci-Krtinovej, v Orovnici, v Zlatne, v Cibajkách a v Pieskoch.

Za hodnotené obdobie sme navštívili múzeum v Bánovciach nad Bebravou, v Nemeckej, v Kališti a v Pohronskom Ruskove. Zúčastnili sme sa ukážok bojov klubov vojenskej histórie v Komoči, Pohronskom Ruskove a Kozmálovciach.

Okrem toho si naši členovia pripomenuli Deň genocídy Slovanov v Alekšinciach, zúčastnili sa Pochodu Skýcov – Zlatno, Antifašistického výstupu na Zobor, výstupu na Kriváň a, samozrejme, neopomenuli sme ani novembrový Deň vojnových veteránov so symbolom červených makov.

Naša ZO SZPB má veľmi rozvinutú historicko-bádateľskú činnosť, o čom takmer pravidelne informujeme cestou vzájomných médií.

V tomto roku realizujeme aj nové podujatia, vďaka čomu sme sa početne posilnili na 19 členov. Náš vekový priemer je 53 rokov.

Podľa verejne proklamovaných zásad, štát poskytuje SZPB príspevky „na činnosť“. My však žiadny príspevok od oblastného výboru v Nitre nedostávame. Zrejme to bude preto, lebo to, čo robíme, „činnosťou“ nie je.

Asi je to naozaj tak, pretože vence, kvety, dopravu... si hradíme zo svojich súkromných prostriedkov, o ktoré oberáme svoje rodiny.

Aj pre túto prax sme na rok 2024 neschvaľovali žiadny finančný rozpočet.

Slavomír Fijalka

Boli sme na besede v základnej škole

Vyššie dvadsať žiakov zo ZŠ v Krásnohorskom Podhradí v okrese Rožňava využilo na začiatku svojich letných aktivít príležitosť stretnúť sa s členmi SZPB partizána Tótha z Rožňavy, ktorí im objasnili historické udalosti v spojitosti so SNP.

Predseda základnej organizácie a tajomníčka Oblastného výboru SZPB v Rožňave Mária Žolnová sa počas vyše dvojhodinovej besedy podelili o životné príbehy z obdobia 2. svetovej vojny a pripomenuli historické udalosti, ktoré sa udiali v regióne Gemera pred vyše 80 rokmi. Mimoriadny záujem bol aj o artefakty zo súkromnej zbierky a taktiež o rodinné fotografie rodiny Jungovej z obdobia 2. svetovej vojny, ktorí boli priami účastníci SNP v parti-

zanskej brigáde Klementa Gottwalda.

Na záver besedy boli členovia SZPB odmenení potleskom žiakov a poďakovaním od pedagogických pracovníkov.

Milan Malček, foto – mž –

K 106. výročiu Kragujevskej vzbury

Uplynulo už 106 rokov od udalosti, kedy sa na sklonku Veľkej vojny v srbskom meste Kragujevac vzbúrila časť slovenských vojakov Cisársko-kráľovského pešieho pluku 71.

Bol to jeden z najväčších prejavov odporu voči vojne a podmienkam, ktoré vládli v Rakúsko-Uhorskej armáde.

Vojaci c.k. pešieho pluku 71, nazývaného tiež drotársky, pochádzali z Trenčianskej, Oravskej a Turčianskej stolice. Prešli najťažšími bojiskami východného Haličského frontu, talianskym frontom pri Soči a Piave. A práve, keď sa väčšina z nich vrátila po podpise Brest-Litovského mieru z ruského zajatia naspäť k svojmu pluku, mali byť ako 41. pochodová formácia nasadení 10. júna na taliansky front.

Vzbura vypukla v noci z 2. na 3. júna 1918. Avšak už ráno 3. júna bola potlačená a kasárne obsadené. Stanný vojenský súd v Kragujevci uznal vinnými 81

vojakov. Boli odsúdení podľa poriadkov stanného práva platných zo 16. marca 1915 za trestný čin vzbury. Na trest smrti zastrelením bolo odsúdených 44 vojakov, ostatní boli odsúdení na tresty dlhoročného väzenia. Podľa rozsudku im boli odobraté vojenské hodnosti, vyznamenania a zastavená štátna podpora ich rodinným príslušníkom.

Trest smrti bol ešte v ten deň vykonaný 1. bosensko-hercegovinským plukom na Stanovljanskom Poli za mestom Kragujevac. Na mieste popravy bol v roku 1924 postavený obetiam vzbury pomník.

* * *

5. júna 2024 sme si túto udalosť pripomenuli pri pamätníku obetiam Kragujevskej vzbury,

5. športové hry ZO SZPB Košice-Juh

Konali sa 24. júna v rekreačnej oblasti Horný Bankov.

Sledovali sme nimi nielen samotné hry, ale aj možnosť vzájomného spoznávania sa našich členov, k čomu dopomohlo aj pekné počasie i guláš s občerstvením.

Športových hier sa zúčastnilo do 25 členov základnej organizácie SZPB a ich rodinných príslušníkov s vekovým rozpätím od 11 do 80 rokov. Prítomný bol aj člen nášho výboru, významná športová atletická osobnosť, olympionik Jozef Plachý, ktorý sa ako jediný československý bežec v histórii na stredných tratiach zúčastnil na štyroch olympiádach.

Športové hry otvoril a účastníkov privítal predseda základnej organizácie Dušan Rybanský. Po oboznámení s jednotlivými disciplínami turnaja pripomenul, že naše podujatie je tiež spo-

mienkou na ukončenie 2. svetovej vojny.

Súťaž bola zaujímavá, bojovalo sa zápalisto, ale čestne. Víťazmi jednotlivých disciplín boli: v hode granátom Ján Tomáš, v šípkach Marek Meteňko, v hode krúžkov Dušan Rybanský a v minigolfe Jozef Plachý a D. Rybanský.

Víťazom zablahoželali a diplomy odovzdávali predseda OblV SZPB Košice Ján Dianiška a D. Ryban-

postaveným v roku 1958 v kasárňach SNP v Trenčíne (bývalé Fridrichove Kasárne), ktoré boli sídlom c.k. pešieho pluku 71.

Výbor ZO SZPB Trenčín 1 s velením 4. pluku logistiky a 71. práporu zabezpečenia velenia usporiadali spomienkové stretnutie, ktorého sa okrem časti štábov oboch útvarov zúčastnili: poslankyňa Mesta Trenčín Nad'a Lorenčová, delegácia Srbsko-slovenského spolku SLOGA, delegácia OblV SZPB Trenčín, delegácia nových vojnových veteránov (Modré baret) a delegácia členov ZO SZPB Trenčín 1.

Po štátnej hymne účastníkov privítal zástupca veliteľky kasární plukovník Juraj Olas a odovzdal slovo predsedovi ZO SZPB Trenčín 1 Miroslavovi Ondrášovi, aby celé stretnutie moderoval.

Po básni, venovanej popravenému vojakom a položení vencov, vystúpila s príhovorom členka výboru ZO SZPB Trenčín 1 a členka Medzinárodnej asociácie mierových miest Janka Fabová.

Po hymnickej piesni sa plk. Olas poďakoval za účasť a požiadal prítomných o podpis do kroník oboch útvarov. Moderátor vyzval delegácie k fotografovaniu sa pri pamätníku aj k odberu brožúry o histórii c.k. pešieho pluku 71 a Kragujevskej vzbure, venovanej velením útvaru.

- JF -

Účastníci športových hier zo ZO SZPB Košice-Juh.

„Svobodovci“ sú stále aktívni

Podpredseda ZO SZPB arm. gen. L. Svobodu v Čiernom Potoku Marián Bodolô organizuje už niekoľko rokov „pochod vďaky“ po stopách partizánskej brigády Rákosi mjr. V.M. Kozlova, ktorá operovala a robila záškodnícku činnosť v oblasti juhozápadného Gemera až po ma-

ďarský Szalgotarian. Svoj štáb mala v pohorí Veľkého Bučeňa.

Pochod absolvovali z osady Majša až po Veľký Bučeň. Po jeho skončení účastníkov čakalo pohostenie v KD v Čiernom Potoku, ktoré im sponzorovala naša členka Ruženka Sládeková.

Jozef Pupaľa

Rožňavčania na pamätných miestach

Výbor ZO SZPB partizána Tótha Rožňava zorganizoval pre 60 členov svojej organizácie 4. júna 2024 návštevu pamätných miest spojených so SNP v Banskobystrickom kraji.

Návštevou Kremnice a položením venca pri pamätníku SNP za prítomnosti miestneho kultúrneho sprievodcu sa členovia SZPB zoznámili s historickými udalosťami spred 80 rokov a taktiež so zverstvami, ktorých sa dopustili počas represálií na miestnom obyvateľstve a zajatých povstal-

coch nemecké nacistické jednotky a ich domáci prisluhovači.

Ďalšou zastávkou bola replika dobového pancierového vlaku používaného v bojoch počas SNP. Podpredseda Oblastného výboru SZPB v Rožňave Milan Malček potom prítomných oboznámil s históriou a použitím

tejto techniky, ktorú pre povstalcov vyrobili robotníci v železničných opravovniach vo Zvolene pod vedením Ing. Huga Veinbergera.

Na záver oblastný predseda Juraj Bernár vyzdvihol záujem našich členov o historické udalosti spojené so SNP a poďakoval sa výboru ZO SZPB partizána Tótha za jeho aktivity.

— MM —

Máme sa s čím pochlviť

ZO SZPB v Zemianskych Kostolnoch už dlhé roky spolupracuje so základnou školou v našej obci.

Vykonávame besedy so žiakmi pri Výročiach SNP, pri oslobodení obce a taktiež sme navrhli a podieľali sa na založení športového podujatia BEH SNP v roku 2008, ktorý trvá dodnes pre žiakov základných škôl v okrese Prievidza.

Do tejto akcie sa zapojili aj príslušníci našej armády v obci a členovia, muži i ženy, z miestnej ZO JDS. Potešilo nás, že traja žiaci 9. ročníka našej školy sa zapojili do súťaže „Medzníky 2. svetovej vojny“ a umiestnili sa v oblasti na 1. mieste.

Anna Komaneková

Nitrana, vďaka vám!

Členovia ZO SZPB Nitra-kraj boli upraviť hrob a položiť veniec na hrob mladého ruského partizána Jakova Dmitrijeviča Pervušina, ktorý bojoval v partizánskej brigáde Jána Žižku v horách v okolí Uhrovca a položil svoj mladý život neďaleko Látkoviec, kde sa nachádza jeho hrob.

Základnej organizácii sa podarilo vypátrať jeho ešte žijúcich príbuzných, ktorí žijú neďaleko Archangeľska a v Petrohrade a sú nesmierne vďační, že sa na Slovensku nezabúda na ich Jakova.

Okolie hrobu aj jeho časť bola zarastená burinou a kôru na hrobe porozhadzujú vtáky. My sme to vyčistili a pokosili.

Písal som na veľvyslanectvo RF, či by neprispeli k väčšej úprave samotného hrobu aj mohyly. Na budúci rok je vraj na celkovú rekonštrukciu vyčlenených 7 tisíc eur.

Slavomír Fijalka

Vydarená beseda

Rada školy pri SOŠE Stropkov zorganizovala 4. júna 2024 v školskej jedálni besedu na tému „Odkaz SNP“.

Pútavé rozprávanie predsedu ZO SZPB kpt. Adolfa Weinholda a člena ÚR SZPB Jána Uhríka žiakov školy veľmi zaujalo a nebola núdza ani o otázky. Žiaci sa dozvedeli o prípravách a postupe povstania na Slovensku, ako aj o jeho priebehu v našom regióne.

Besedy sa zúčastnil tiež predseda OblV SZPB vo Svidníku Ján Holodňák.

Tomáš Mandulá, predseda rady školy pri SOŠE Stropkov

Pochvala do Zemianskych Kostolian

Pochvala patrí členom našej základnej organizácie SZPB za ich aktivitu na brigádach čistenia hrobov a priestorov okolia pamätníkov padlým v 1. sv. vojne a SNP.

Taktiež dvaja rodinní príslušníci našej členky vybudovali „Pamätník“ pri spoločnom hrobe 72 zavraždených v rokoch 1944–1945 vo vojenských objektoch v našej obci.

Pamätník si po rokoch žiadal rekonštrukciu, preto sme sa rozhodli, že ju urobíme svojpomocne. Získali sme stavebný materiál od sponzorov a pustili sa do práce. No a tu je výsledok, za ktorý sme všetkým, ktorí sa na práci podieľali, veľmi vďační.

Anna Komaneková

Zrod novej tradície - „Gabčíkovej skalky“

Členovia trenčianskeho Oblastného Klubu vojenských výsadbárov SR a Klubu vojenskej histórie protifašistického odboja ZO SZPB Trenčín 1 si 18. júna 2024 pri obci Skalka pripomenuli 82. výročie hrdinskej smrti Jozefa Gabčíka.

V deň 18. júna 1942 zahynulo v pravoslávnom chráme sv. Cyrila a Metoda v Prahe v poslednom boji sedem čs. parašutistov, vysadených na územie Protektorátu Čiech a Moravy z Veľkej Británie: J. Bublík, J. Gabčík, J. Hrubý, J. Kubiš, A. Opálka, J. Švarc, a J. Valčík.

Stretnutie sa konalo pri pomníku venovanom pamiatke Jozefa Gabčíka pred bránou do bývalého skladu bojových otravných látok čs. armády, kde Gabčík pracoval ako skladník. Keď si Nemci po vzniku Ochranej zóny prišli prevziať sklad, odmietol im vydať kľúče od objektu, poškodil ventily na nádržiach s bojovými otravnými látkami, vzal si služobné zbrane a odišiel cez Poľsko do zahraničného vojenského odboja, vznikajúceho vo Francúzsku.

V septembri 2022 pred objektom bývalých skladov 5. pluk špeciálneho určenia

– Žilinský pluk Jozefa Gabčíka inštaloval pamätnú tabuľu s dvomi informačnými tabuľami. Po zriadení pamätníka pri Skalky bolo prvé stretnutie symbolické, na druhé už prišlo 14 účastníkov. Po hymne SR nasledovali dva príhovory a delegácie oboch klubov položili k pamätníku vence. Na záver stretnutia zaznela hymnická pieseň, po ktorej sa účastníci stretnutia fotografovali pri pamätníku. Podujatie sa ukončilo spoločným posedením v blízkom altánku. Stretnutie bolo dobre pripravené, o čom svedčí aj veľký záujem o informáciu webovej stránky oboch klubov.

Po 2. ročníku „Gabčíkovej Skalky“ sa organizátori tešia na všetkých záujemcov pri budúcoročnom 3. stretnutí. Členovia trenčianskych KVV SR a ZO SZPB vytvorili 18. júna základ na vznik ďalšej novej tradície uctenia a pripomínania si pamiatky na Jozefa Gabčíka, slovenského vojenského výsadbára čs. zahraničného vojenského odboja v trenčianskom regióne.

Klub vojenských výsadbárov SR v Trenčíne a ZO SZPB Trenčín 1 spolupracujú už viac ako desaťročie, vzájomne sa pozývajú na stretnutia k významným udalostiam protifašistického odboja. Viac informácií je na doméne www.klubvtn.info

Miroslav Ondráš

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

(Dokončenie zo str. 7)

platilo obmedzenie (aspoň slovné) na dodávanie zbraní s označením Made in USA ukrajinským kanibalom. Ako však vidíme, vo Washingtone sa vzhľadom na vysoké straty OSU rozhodli zabudnúť na hrubé porušovanie medzinárodných zákonov.

V júni americké ministerstvo zahraničných vecí vyhlásilo, že „nenašlo žiadne dôkazy“ o uctievaní fašistickej ideológie medzi Azovákmi. To zahŕňalo aj zelenú pre ich zásobovanie západnými „palnými zbraňami“ a vojenským vybavením. Vynikajúca moderná ilustrácia vyššie citovaného 85 rokov starého vyhlásenia. Americkí politici odmietajú uviesť, kedy presne bol zákaz zrušený, ale existuje podozrenie, že sa už dlho ignoruje.

AM z 3. 7. 2024, výňatok

■ Otvorené archívy o oslobodení Bieloruska v roku 1944

Ústredný archív MO RF spolu s Ruským vojensko-historickým spoločenstvom po prvýkrát uverejnil odtajnené archívne dokumenty, venované oslobodeniu Bieloruska a časti Litovskej SSR.

Zverejnenie dokumentov na stránke История.рф je spojené s 80. výročím začiatku Bieloruskej strategickej útočnej operácie Červenej armády (23. 6.–29. 8. 1944), nazvanej „Bagration“.

Išlo o jednu z najväčších vojenských operácií v dejinách ľudstva, vďaka ktorej „bolo rozdrvené mohutné nemecké zoskupenie armád „Stred“, zvyšky ktorého boli odhodnené na západ na vzdialenosť 550–600 km,“ poznamenal vedecký riaditeľ RVHS Michail Mjagkov.

„Kompletne bolo zničených 17 divízií a 3 brigády, ďalších 50 divízií stratilo vyše polovice svojich počtov. Od hitlerovcov bolo oslobodených stovky tisíc štvorcových kilometrov územia v ZSSR i Poľsku a vytvorené podmienky na útok na iných úsekoch sovietsko-nemeckého frontu,“ dodal historik.

Soviety mali pri operácii 178 tisíc osôb nenávratných strát, Nemci padlými a nezvestnými 409 tisíc vojakov. Na začiatku roku 1945 Spojenci na západe bojovali proti 74 nemeckým divíziám, Sovietsi na východe proti 195 divíziám.

Podľa rla.ru z 23. 6. 2024

ZO SZPB Sučany v Kováčovej a vo Zvolene

Našou prvou zastávkou bol Pamätník SNP v Kováčovej. Bol postavený v roku 1969 na počesť 25. výročia SNP 105 obetiam, ktoré tu v decembri 1944, v januári a februári 1945 brutálne zavraždili nemeckí nacisti.

Vo Zvolene sme sa zastavili pri Pomníku padlým vojakom sovietskej armády na Námestí SNP. Sovietski vojaci, ktorí zahynuli pri oslobodzovaní mesta, boli pochovaní na námestí a ešte na jar roku 1945 im tu Červená armáda v spolupráci s obyvateľmi mesta postavila pomník. Zo štvorcového odstupňovaného podstavca prechádza pomník do obelisku, na ktorom sú umiestnené znaky ZSSR, text vďaka a mená padlých.

Niektorí si boli pozrieť kópiu jedného z troch pancierových vlakov (Hurban) vyrobených v čase SNP pracovníkmi železničných dielní vo Zvolene. Pokračovali sme návštevou Zvolenského zámku.

Našou poslednou zastávkou bol hrob nášho – sučianskeho rodáka, slovenského národovca a dobrovoľníka Hurbanovského vojska Ďurka Langsfelda v Kremnici.

Miriám Balázová, tajomníčka ZO SZPB Sučany

ZO ŽIVOTA REGIÓNOV

46. ročník cykloturistickej nonstop jazdy... po stopách Trnavskej posádky

Písal sa rok 1974. Pracujúci a občania vtedajšej ČSSR sa pripravovali osláviť 30. výročie SNP. V hlavách mladých cykloturistov z Trnavy sa zrodila myšlienka netradičným spôsobom si pripomenúť okrúhle výročie SNP a hrdinskú činnosť 3500 vojakov a dobrovoľníkov z Trnavskej posádky, ktorá ako jediná zo západného Slovenska sa 30. augusta 1944 vydala na pochod a zapojila do Povstania.

Jej úlohou bolo zabrániť postupu špeciálnej jednotky SS Schill na Banskú Bystricu. V nerovnom boji padlo na Banskej pri Prievidzi 16 a v Horných Hámroch 26 príslušníkov trnavskej posádky. Mnohí boli ranení alebo sa dostali do nemeckého zajatia. Ďalší pokračovali po potlačení povstalcov do hôr partizánskym spôsobom boja až do pricho-

slušníkmi 2. čs. paradesantnej brigády v ZSSR utvorili partizánsky oddiel, s ktorým operoval v priestore Vepor – Poľana – Bukovina. Začiatkom roku 1945 sa prebil so svojou jednotkou pri Hrončeku k sovietskym vojskám a prihlásil sa do 1. čs. armádneho zboru v ZSSR. Tu od 18. 2. 1945 vo funkcii veliteľa 3. samostatného práporu automatčikov 4. čs. brigády

Spoločné foto hlavných organizátorov cyklojazdy a členov oblastného výboru SZPB Trnava.

du Červenej armády a 1. čs. armádneho zboru v ZSSR a v jeho jednotkách pokračovali v boji za oslobodenie Československa.

Po prvýkrát sa mladí cykloturisti vydali po stopách Trnavskej posádky 8. augusta 1974 najprv trasou Trnava – Hlohovec – Topoľčany – Partizánske – Veľké Pole – Horné Hámre – Žarnovica – a potom ďalej, cestou bojovníkov SNP po trase Zvolen – Banská Bystrica – Nemecká – Brezno cez Čertovicu pod Vysoké Tatry. Napokon dorazili do tábora medzinárodného mládežníckeho výstupu na Rysy.

Záštitu nad cyklotúrou prevzal Mikuláš Čordáš – jeden z organizátorov zabezpečenia prevzatia a kontroly povstaleckej moci v Trnave a odchodu trnavskej posádky do Povstania. Stal sa priamym účastníkom bojov pri Horných Hámroch a Žarnovici. Neskôr veliteľom 4. pešieho práporu Javor I. taktickej skupiny, veliteľom opevňovacích prác na južných prístupoch k B. Bystrici v úseku Kremnička. V druhej polovici októbra 1944 bol veliteľom v úseku II. taktickej skupiny v priestore Lom nad Rimavicou – Hriňová – Utekáč. Po páde Brezna ustúpil na Vepor, kde zo zvyškov práporu s bývalými prí-

stúčastníkmi oslobodenia Liptovského Mikuláša, Žiliny, Vsetína a Bystřice pod Hostýnem.

Po vojne sa stal obeťou intríg a vykonštruovaných obvinení. Bol nespravodlivo odsúdený a väznený. V roku 1969 bol Vyším vojenským súdom oslobodený spod obžaloby a rehabilitovaný. Aktívne pracoval v atletickom a telovýchovnom hnutí.

Tradíciu cykloturistiky založila...

...a dodnes v nej pokračuje Telovýchovná jednota Elán Trnava, sídlisko Linčianska. Dušou podujatia je predseda Telovýchovnej jednoty Elán Marián Rozložník, ktorý je aj členom SZPB.

Dňa 11. júla 2024 o 3.45 hod. odštartovali pred internátu Materiá-

Na štart 46. ročníka sa postavili aj Účastníci – veteráni, ktorí sa zúčastnili prvého ročníka v roku 1974.

Milí priaznivci a nadšenci cyklistiky

Je mi ctou, že som mohla prevziať záštitu nad najstarším jednodenným cyklomaratónom na Slovensku. Už aj preto, lebo mojím doplnkovým športom je práve cyklistika.

V tomto roku „oslavuje“ 50 rokov od konania prvého ročníka. A zároveň sa pripomína okrúhle výročie SNP. Prvé desiatky kilometrov sa absolvujú po trase kadiaľ išli príslušníci Trnavskej posádky a dobrovoľníci v roku 1944 do bojov v SNP.

Je to nádherný prejav vďaka týmto hrdinom. Absolvovať vyše tristo kilometrov v sedle bicykla je fyzicky veľmi náročné a vyžaduje si silné morálno-vôľové vlastnosti.

Prajem vám, aby ste celú trasu zvládli čo najlepšie, aby

ste počas náročných stúpaní na Veľké Pole, Čertovicu, či Štrbské Pleso vnímali plnými dúškami krásu prírody Slovenska. Prajem vám ideálne „cyklistické“ počasie a veľa krásnych zážitkov od štartu v Trnave až po cieľ v Tatranskej Lomnici.

Toto podujatie nie sú preteky, lebo víťazmi ste všetci, ktorí ste pred štvrtou hodinou rannou pripravení nasadnúť na bicykle a nabrať smer Vysoké Tatry.

S pozdravom Nast'a Kuzminová

Z kroniky obce Dedinky

V rokoch 1943–1944 sa medzi občanmi Dediniek v Rožňavskom okrese začala prejavovať nenávisť voči nemeckému nacizmu a ním rozpútanej vojne.

Veliteľstvo slovenskej armády začiatkom roka povolalo viacerých mužov z obce do zbrane. Lenže ich nálada a zmysľanie boli viac-menej protifašistické a protivojnové. Bol to výsledok ilegálnej činnosti miestnych antifašistov.

V druhej polovici roka 1944 došlo k zmene vo funkcii vládného komisára. Namiesto Jána Spišiaka viedol obec Jozef Kukura, neskorší predseda revolučného národného výboru.

Už v tom čase sa na Geravách objavovali partizánske skupiny. Občas zišli i do obce. Ľudia im poskytovali informácie o situácii v doline a podľa možnosti i potraviny.

Po vypuknutí SNP súci chlapi narukovali do povstaleckej armády alebo sa pridali k partizánom. Už prvé boje s Nemcami o získanie údolia horného Hnilca si v septembri 1944 vyžiadali obeť. Bola medzi nimi aj mladá Anna Černická, rod. Bobáková, ktorá, zranená v Strateni, neskôr zomrela.

V Strateni si bola na notárskom úrade prevziať osobné doklady. Keď sa vracala domov, chcela sa ukryť pred prichádzajúcimi Nemcami a tí jej strelbou spôsobili ťažké rany.

Nemci síce ovládali Hnilcké údolie, ale hory Geráv boli domovom partizánov. Bojaschopní dedinčania bojovali na viacerých povstaleckých bojiskách. Doma ostali iba starci a neodvedení mládenci. Z nich sa Karol Černický a Štefan Šlejzák stali spojkami partizánskej jednotky. Jej veliteľ kpt. (?) Rajchman ich 12. októbra poslal na partizánske veliteľstvo do Betlanovských lesov s veľmi dôležitou správou. Doručili ju včas. No keď sa vracali domov boli Nemcami zastrelení medzi Hrabušicami a Glacom. Mŕtvolu Karola Černického našli, ale márne hľadali Štefana Šlejzáka. Nenašli ho už nikdy. Asi ho niekto pochoval ako neznámeho hrdinu. V bojoch počas SNP padol 21. októbra 1944 aj Jozef Tököly.

Po potlačení Povstania Nemci

Obec Dedinky v Hornom Gemeri na mape.

zajali a do koncentračných a zajateckých táborov odviekli Františka Kukuru, Jána Smreka, Jozefa Bobáka, Gustáva Černického a Ľudovíta Smreka. Domov sa vrátili až po vojne. Časť povstaleckých vojakov z obce sa pridala k partizánom, ostatní sa vrátili domov.

Do oslobodenia v januári 1945 Nemci ešte dvakrát obsadili obec. Obyvatelia sa pred nimi ukrývali v horách. Za ten čas im nacisti vykradli rodinné domy, drancovali hlavne potraviny, šatstvo, ošípané a iné. Nemeckí a maďarskí vojaci sa v obci zdržiavali aj pred príchodom frontu.

Obec bola oslobodená 28. januára 1945. Oslobodzujúce rumunské jednotky pobudli v Dedinkách veľmi krátko, postupovali smerom na Stratenú a Červenú Skalu. Po nich prišli do obce aj sovietski vojaci.

Radosť z oslobodenia bola veľká napriek tomu, že bola mimoriadne tuhá zima, snehové záveje dosahovali výšku dvoch metrov, miestami až výšku telefónnych stĺpov.

Správu obce prevzal dočasný národný výbor, ktorého predsedom bol Jozef Kukura. Práceschopní obyvatelia sa zapojili do obnovy mostov a tunelov na železničnej trati, v smere na Červenú Skalu, a do opravy poškodených obecných objektov.

Oslobodzovanie však pokračovalo ďalej. Do 1. čs. armádného zboru v ZSSR boli zmobilizovaní muži vo februári a v apríli 1945. Narukovali do Popradu, odkiaľ boli vysielaní na front. V týchto bojoch padli 30. 3. 1945 Ján Černický a 31. 3. 1945 Jozef Černický. Martin Mlynár zomrel v koncentračnom tábore na následky vyhladovania 11. 4. 1945.

Pavol Burger

Obec Dedinky dnes.

Svet odbojára z Lemešan v sebe a okolo seba

Históriu a jej príbehy píše neraz autori, ktorí ich nemuseli ani zažiť. Ja chcem priblížiť životný príbeh a dušu nášho žijúceho odbojára z Lemešan plk. Ferka Orlovského, ktorý sa v májových dňoch dožil krásnych 96 rokov.

Trochu s ním idem pochodiť v jeho topánkach, tak, ako mi svoj príbeh sám neraz popisoval od čias, ako sa poznáme.

Plukovník vo výslužbe František Orlovský, bývalý člen Hornonitrianskej partizánskej brigády, priamy účastník boja proti fašizmu, sa 24. mája 2024 dožil krásnych 96 rokov. Narodil sa 24. 5. 1928 v Lemešanoch, okr. Prešov, v rodine cestára, mama bola v domácnosti. Pochádzal z dvojčiat, bolo ich 9 súrodencov. Okrem neho už žiadni nežijú.

V mladosti, ako sedemnásťročný učeň Baťovej školy v Baťovanoch, negatívne vnímal fašizáciu vojnovy Slovenskej republiky, dobrovoľne, z vlastného vnútorného presvedčenia, sa aktívne zapojil do domáceho

tivitami ľavicovo zmysľajúcich spolupracovníkov, ktorí prechádzali do ilegality a vstupovali do radov partizánskych skupín. Jeho prvotná činnosť spočívala v osvojení a pochopení vojenskej teórie, ovládania zbraní a to pušky a ľahkého guľometu, riešenia otázok vojenského materiálu a zásobovania vojsk.

Neskôr bol nasadený do boja proti vojakom Wehrmachtu v priestore Šimonovany, kde už priamo získal skúsenosti z bojovej činnosti. Jeho ďalšia bojová činnosť reagovala na potreby odboja v priestoroch Veľké a Malé Uherce, Oslany, Nováky a Letisko Tri duby. Podieľal sa tiež na rozvoze zbraní a materiálu povstaleckým jednotkám a na vývoze materiálu do priestoru Donovaly.

František Orlovský dnes.

koncentračného či pracovného tábora.

18. januára 1945 boli Lemešany oslobodené vojakmi Červenej armády. Po oslobodení ostal pôsobiť v československej a po roku 1993 v Armáde SR.

Za účasť v SNP bolo Františkovi Orlovskému udelených 44 rezortných, štátnych, zahraničných a zväzových vyznamenaní.

Napriek tomu, že bol mimo aktívnu službu, aj naďalej sa podieľal na budovaní armády. Po odchode do vojenského dôchodku, až doteraz, sa angažuje v Slovenskom zväze protifašistických bojovníkov a vo Zväze vojakov SR Klub Prešov. Istý čas bol predsedom okresného výboru SZPB v Prešove.

Pri príležitosti životného jubilea 95 rokov ho v máji 2023 prijal primátor mesta Prešov.

Do ďalších rokov želáme plk. Františkovi Orlovskému pevné zdravie, pokoj, dni bez smútku a žiaľu, veľa pekných chvíľ v kruhu rodiny dcéry, vnuka, blízkych a známych.

Predseda ZO SZPB Lemešany pplk. Jozef Maslej

Na zdravie otcovi pripíja aj dcéra Milina Nyarhidyová (vpravo).

protifašistického odboja. Po vypuknutí SNP vstúpil do radov Hornonitrianskej partizánskej brigády kapitána Jozefa Trojana.

Jeho rozhodnutie bolo ovplyvnené atmosférou na pracovisku, prítomnosťou vojakov, ktorí sa vrátili z východného frontu a ktorí popisovali zverstvá nemeckých vojakov, páchaných na civilnom obyvateľstve na okupovaných územiach Sovietskeho zväzu, ak-

V novembri 1944 plnil prieskumné úlohy na liptovskej strane Nízkych Tatier, kde ochorel na zápal pľúc. Z ďalšej bojovej činnosti bol vyradený a odoslaný domov na doliečenie.

Po príchode domov – do Lemešan pri Prešove sa musel ukrývať pred nemeckým gestapom, lebo bolo známe, že partizánčil. Hrozil mu za to najprísnejší trest alebo transport do

Zľava: Bývalý predseda OblV SZPB v Prešove plk. Jozef Čorba, súčasný oblastný predseda pplk. Stanislav Nakata, člen oblastného predsedníctva pplk. Juraj Dorko a oblastná tajomníčka Katariína Krakorníková.

Finále „Medzníkov...“ s prídومkom Memo

V stredu 26. júna sa vďaka ústretovosti primátora Senca Pavla Kvála uskutočnilo v miestnej ZŠ na Mlynskej ulici celoslovenské finále vedomostnej súťaže Medzníky 2. svetovej vojny, ktorá má od tohto roku prídومok „Memoriál Anny Bergerovej“.

Hneď na začiatok treba uviesť, že dejinné a umelecké fakty, o ktoré sa opierali otázky štyroch kôl súťaže, boli také historicky trefné a pestré, že v komplexe vytvorili obraz, aký by mal mať o našom protifašistickom odboji asi každý slovenský vlastenec a občan SR.

Do finále sa po školských, okresných a oblastných kolách, prebojovali trojčlenné družstvá žiakov a študentov zo 16 škôl. Finále sa však zúčastnilo len 14 družstiev.

Na úvod sa ku všetkým prihovorili riaditeľ súťaže predseda SZPB Viliam Longauer, riaditeľka tunajšej ZŠ Janka Tomášiová a zástupkyňa ministerstva školstva Kamila Dankovčíková z oddelenia mládeže. Všetci vyzdvihli dôležitosť poznania vlastných protifašistických odbojových dejín, čo vnímajú ako súčasť morálnej výbavy mladého občana SR. Riaditeľka Tomášiová si spomenula aj na chvíle, ako sa v roku 2023, práve v priestoroch tejto miestnosti, uskutočnila beseda bývalej partizánskej spojky a ošetrovateľky v brigáde Čapajev Anny Bergerovej s tunajšími žiakmi.

„Všetkým súťažiacim držím srdečne palce, pedagógom ďakujem za ich prácu a vzdelávanie o takých dôležitých momentoch histórie a seneckej ZO SZPB ďakujem aj za úžasnú spoluprácu a za ich celoročnú prácu s deťmi a mládežou,“ podtrhla riaditeľka Tomášiová. Rovnaké povzbudenie vyslovili aj V. Longauer a K. Dankovčíková. Tá sa súťažiacim a ich učiteľom poďakovala za úsilie, „ktoré ste venovali štúdiu jedného z najdôležitejších období ľudských dejín“. Na záver sa poďakovala aj SZPB, „vďaka ktorému sa nezabúda na udalosti, ktoré tak veľmi zmenili svet“.

Potom bol celým plénom do poroty zvolený zástupca prítomných učiteľov Matúš Šimonov z Kežmarku, predsedníčkou poroty bola dlhoročná členka organizačného oddelenia Ústredia SZPB Denisa Žiaková.

Moderovanie súťaže si vzala do svojich rúk tunajšia učiteľka dejepisu Dominika Marčanová, ktorá to zvládla s bravúrou absolútneho profesionála. Pokyny vydávala jasne a zreteľne, na čo žiaci a študenti okamžite reagovali. Pričom zdalo sa, že okamžite na ňu reagovali všetci, čo nakoniec potvrdili aj tesné rozdiely v záverečných výsledkoch.

Tohtoročným víťazom súťaže Medzníky 2. svetovej vojny – Memoriálu Anny Bergerovej sa stalo družstvo zo ZŠ M. R. Štefánika z Lučenca, ktoré pripravila učiteľka dejepisu Martina Rajnáková. Na druhom mieste sa umiestnili žiaci zo ZŠ Nižná brána, Kežmarok a na treťom žiaci zo ZŠ na Májovom námestí, Prešov.

Informácia o celoslovenskom finále by nebola úplná ak by v nej nezaznelo ocenenie konkrétnych členov seneckej ZO SZPB, ktorí sa o zdar tohto podujatia zaslúžili. Sú to predseda Norbert Lacko, tajomníčka komisie a ZO SZPB Irena Lacková, podpredseda ZO SZPB Vlastimil Bukovinský a pokladníčka Eva Martonová.

Vladimír Mikunda

Vítazi tohtoročnej súťaže Matej Tobias, Sebastian Mező a Michal Grekčo z Lučenca s (zľava) V. Longauerom, N. Lackom a úplne vpravo s učiteľkou Martinou Rajnákovou.

Na druhom mieste sa umiestnili žiaci zo ZŠ Nižná brána, Kežmarok: Samuel Kaprál, Matej Kredatus a Maroš Kočíš s učiteľom Matúšom Šimonovom

Na treťom mieste sa umiestnili žiaci zo ZŠ na Májovom námestí, Prešov: Laura Halahyová, Martin Pažuk a Dominik Tirdil s učiteľom Michalom Petrom.

Tohtoroční finalistí „Medzníkov...“. Nie je trochu čudné, že tu súťažili len tri dievčatá?

Príbeh Anny Bergerovej

Pohľad na súťažiacich a porotu.

Prvá momentka zo súťaže.

Druhá momentka zo súťaže.

Tretia momentka zo súťaže.

80. výročie boja obrancov Slovenska proti nemeckým okupantom

(Obišovce, Kysak 1. 9. 1944)

Prvé ťažké boje s nemeckými okupantmi v SNP ostali v pamäti najmä v oblastiach ako Strečno, či Telgárt. Lenže smelo k nim môžeme zaradiť aj boje na východe Slovenska, konkrétne bitku v Obišovciach dňa 1. septembra 1944 len 10 km od Košíc, okupovaných maďarskými horthyovcami.

Aj keď počas leta 1944 vznikali na východnom Slovensku partizánske skupiny, na počiatku neboli početne veľké. Okrem sovietskych partizánov, riadených z Kyjeva, ich tvorili najmä rôzni zbehovia. Najsilnejšie postavenie tu mala partizánska brigáda Čapajev, operujúca v tom čase v severnej časti Slanských vrchov.

Zlyhanie velenia dvoch slovenských divízií, ich následné rozpustenie a odzbrojovanie, zahatalo plány na utvorenie koridoru na bleskový prechod Červenej armády na Slovensko. No na druhej strane nie všetci, najmä strední a nižší velitelia jednotiek týchto divízií s odhodlaným mužstvom chceli sa zmieriť s touto situáciou. Nielen s osobnou výzbrojou, ale v mnohých prípadoch aj s obrnenou technikou (ľahké tanky) posilnili mnohé partizánske jednotky. Tie si tým výrazne zvýšili bojaskopnosť.

Po vypuknutí SNP 29. 8. 1944 bola situácia povstalcov veľmi nepriaznivá. Východný front bol síce už vo východnej Halíči, ale pred útočiacimi vojskami boli Karpaty. Po obrovskej operácii „Bagration“ v Bielorusku si sovietske vojská potrebovali oddýchnuť. Na území Slovenska sa postupne koncentrovalo množstvo ozbrojených zložiek okupantov, okrem armády, zložiek SS aj rôzne bojové skupiny, ale aj trestné komandá.

Dňa 1. septembra 1944 mali vybrané jednotky brigády Čapajev podniknúť niekoľko útokov na nemecké jednotky s cieľom prekaziť dokončenie odzbrojovania dvoch východoslovenských divízií a oslobodiť internovaných vojakov, ktorých ešte nedeportovali do ríše. No a za priaznivých okolností zabezpečiť kontakt s centrom povstania, resp. vytvoriť koridor medzi dvoma oblasťami stredoslovenskou a východoslovenskou, keďže medzičasom nemecká armáda a ďalšie ozbrojené skupiny, výrazne sťažili túto možnosť.

Pamätník nad vojnovým hrobom deviatich padlých 1. 9. 1944 na starom cintoríne v Kysaku.

Pamätník padlým v Obišovciach.

Jediný veľký predfrontový boj na území súčasných košických okresov, ba aj súčasného KSK

Časť jednotiek partizánskej brigády Čapajev s bojovou technikou prekročila Slanské vrchy a začala operovať na ich západných svahoch. Za prvý cieľ bola vybraná železničná stanica v Obišovciach. Velenie partizánskej brigády (Ivan K. Baľuta, Ľudovít Kukorelli) požadovalo nasadenie celej tankovej roty a to bez podpory pechoty. Stotník M. Duriš-Rubanský to striktne odmietol a rozhodol len o nasadení jednej tankovej čaty s podporou partizánov ako pechoty. Na akciu určili tankovú čatu dôst. zást. asp. Jána Naništu, ďalším tankom velili des. asp. Ľ. Urbanec, des. Š. Veselovský, slob. (?) Gajdoš a dôst. zást. asp. Blažej Smoleň. Ako pechotu dostali tankisti partizánov, na každý tank prideliť dvoch, troch partizánov a zvyšných viezli dve nákladné autá (teda približne 20 dobre vyvíčených a skúsených vojakov slovenského pluku útočnej vozby a okolo 30 partizánov). Postupovali cez obce Žehňa, Šarišské Bohdanovce, Drieňov, Lemešany.

Neľútostný 7-hodinový boj (približne od 4:00 do 11:00 hod.) sa odohral v oblúku železnice v Obišovciach, v blízkosti železničného mosta. Nacisti mali obrovskú technickú prevahu v bojových prostriedkoch i v osadenstve vlaku. Z Kysaku totiž vyrazil nemecký pancierový vlak „Panzerzug 62 typu BP 42“, ktorý viezol 4 húfnice na 2 delových vozňoch. Ďalšia bojová technika bola umiestnená aj na 2 pechotných a dvoch plošinových vozňoch.

V nerovnom boji celkovo zahynulo 14 vojakov a partizánov a jeden železničiar. Hrdinsky padli pri obrane Slovenska v Obišovciach, deväti sú pochovaní vo vojnovom hrobe na starom cintoríne v Kysaku. Česť ich nehynúcej pamiatke!

Ďalší piati tankisti slob. Ľudovít Kukura, des. Ján Oravec, des. Štefan Veselovský a strelník (?) Matvija boli zajatí a deportovaní do Nemecka.

Na záver uvedme mená doteraz známych hrdinských obrancov Slovenska padlých 1. 9. 1944 v Obišovciach: dôstojník zástupca Ján Naništa, desiatnik aspirant Ľudovít Urbanec, strelník Juraj Pavlík, strelník (?) Lešňák, strelník (?) Kluka, strelník Ján Fundárek, strelník Ľubomír Milanovič, partizán Ján Puhki – Puchký a železničiar Bartolomej Rimák.

Anton Meteňko

• **Banská Bystrica:** Lýdia Melková 80, Mária Hrianková 83 a Oľga Halgašová 88 a Mgr. Lívia Baláková 84 rokov.

• **Bratislava – Nové Mesto:** Jozef Tomčák 86 rokov.

• **Bratislava 20:** Zdena Viziová 70 rokov.

• **Bernolákovo:** Jana Michalčíková 60, Gabriela Sadloňová 84, Štefan Grofič 84, Magdaléna Nagyová 86, Kristína Brňáková 75, Anna Dingová 70 a PharM. Oľga Peterajová 80 rokov.

• **Brezno:** Ľubica Hroncová 45 rokov.

• **Cetuna:** Anna Hargašová 98 rokov.

• **Cinobaňa:** Gabriel Kaňák 80 rokov.

• **Cígel':** Šimon Svitok 75 rokov.

• **Čirč:** Lýdia Knapíková 55 rokov.

• **Čierny Potok – ZO SZPB arm. gen. Ludvíka Svobodu:** Juraj Kapec 65 a bc. Peter Dúbrava 25 rokov.

• **Čabiny:** Mária Durilová 81 rokov.

• **Čaňa:** František Kušnierik 85, Mária Tilimunová a Ján Kravec 70 a Helena Miškovičová 65 rokov.

• **Čičmany:** Štefan Pieš 75 rokov.

• **Detva 2:** Vladimír Hronček a Jozef Nosál 84, Elena Malčeková 81, Pavlína Ďurišová 80, Štefan Kóňa, Zuzana Kružliaková, Jozef Ponc a Mária Samašová 75, Juraj Provodovský, Eleonóra Cerovska, Mária Jackuliaková, Oľga Ďurišová, Ing. Viera Luptáková, Juraj Matrtaj, Božena Svinteková a Ján Šichta 70, Ľubica Spodnia-

ková, Juraj Kulišiak a Peter Freytag 65, Elena Komendová a Ing. Marína Hlaváčová 60 a Ing. Marcela Kružliaková 50 rokov.

• **Dubová:** Ján Pavlík 80 rokov.

• **Galanta:** Ing. Miroslav Šimek 75 rokov.

• **Giraltovce:** Anna Partilová 93 a Viktor Moravčík 75 rokov.

• **Harmanec:** Zdenka Roštárová 86 rokov.

• **Hostie:** Anna Fáziková 70 rokov.

• **Hniezdne:** Anna Abrahamovská 95 a Gabriela Rurová 55 rokov.

• **Hrnčiarске Zalužany:** Angela Bakšová a Ján Séleš 80 a Mária Barcajová 83 rokov.

• **Hrušov:** Anna Brindzová 60 a Anna Stachová 70 rokov.

• **Humenné:** Anna Mihal'ovová 83 a Aljoša Olejár 70 rokov.

• **Jakubany:** Eva Faberová 55 rokov.

• **Jakušovce:** Emília Kasardová 50 rokov.

• **Kežmarok – ZO SZPB 1. čs. samostatnej tankovej brigády:** Zlatica Hrehorčáková 75 rokov.

• **Klenovec:** PhDr. Blažena Hrušková 65, Jarmila Parobeková 70, Anna Pilátiková 80, Vierka Medved'ová 81, Júlia Segečová 82. Michal Dovala, Anna Čajková a Ing. Ľudovít Erthner 83 a JUDr. Viera Georgievová 85 rokov.

• **Kordíky:** Jozef Donoval 70 a Dana Hálová 70 rokov.

• **Košice Dargovských hrdinov:** Marek Kožiarik 45 rokov.

• **Kokava nad Rimavicou:** Anna Baníková 88 a Helena Bírová 93 rokov.

• **Košice Sever:** Helena Gregorová 95, Ladislav Jurík 92, Anna Peleťáková 90 a Michal Pješčák 86 rokov.

• **Košice Staré mesto:** Ladislav Kolesár 81 a Pavol Horňák 70 rokov.

• **Krajná Bystrá:** Emília Hojdo-ová 83 rokov.

• **Kráľovský Chlmec:** Ján Pajkoš 75 rokov.

• **Kyjov:** Juraj Petrik 75 rokov.

• **Kysta:** Mária Kiš-Petiová 60 rokov.

• **Lastomír:** Vladimír Kačmár 70 rokov.

• **Lehota pod Vtáčnikom:** Trnik Valent 65 rokov.

• **Liptovský Mikuláš:** Radoslav Chovančík 45, Jozef Gonda 70, Oľga Válekova 90 a Drahomír Klobušiak 75 rokov.

• **Lovinobaňa:** Viera Činčurová 75, Marek Mišík 40, Danica Štrbová 50, Bc. Miroslava Boltvanová 30 a Anna Sabolíková 65 rokov.

• **Lučenec:** Stanislav Fančí 55, Ján Laco 70, PaedDr. Dana Mániková 65, Božena Balašková 85, PhDr. Jozef Drenko 83, Miroslav Malatinec 50, Viera Obrtalová 83, Emília Vojteková 80, Marta Galádová 83 a Ing. Mariana Gondová 75 rokov.

• **Ľubietová:** Anna Cisárová 80 a Boris Mandýčevský 65 rokov.

• **Ľuboreč:** Milan Rychárik 65 rokov.

• **Makov:** Ján Šuran 70 rokov.

• **Makovce:** Eduard Kuzma 60 rokov.

• **Malinová:** Peter Boško 55 rokov.

• **Málinec:** Marian Detvan 55 a Ján Gonda 65 rokov.

• **Medzibrod:** Mária Paceková 70 a Danka Vaníková 60 rokov.

• **Michalovce:** Magdaléna Semanová 89, Mária Suchtová 65 a Kamila Vargová 70 rokov.

• **Miezgovce:** Viera Mišíková 75 rokov.

• **Myjava:** Mária Caltíková 89, Ivan Majtán 83 a Oľga Košťal'ová 85 rokov.

• **Nižný Žipov:** Viera Macková 65 rokov.

• **Nová Baňa:** Mgr. MVDr. Branislav Jaďuď 55 rokov.

• **Ostrý Grúň:** Božena Mičeková 75 rokov.

• **Pača:** Mária Pisárová 75 rokov.

• **Partizánske:** Angela Siakelová 92, Jozef Ďurech, Ernestína Podoláková, Eva Kollárová a Ing. Michal Cimerman 75, Ing. Jana Geletová 70 a Jozef Šiarik 65 rokov.

• **Pliešovce – ZO SZPB Genmjr. A. Kordu:** Anna Dudášová 75 rokov.

• **Pohorelá:** Jozef Baksa 70, Emília Šramková 65 a Michal Kuska 30 rokov.

• **Poltár:** Darina Mokošová 83 rokov.

• **Prievidza:** Margita Beláňová 83 a Bedriška Matušáková 99 rokov.

• **Rajec:** Viera Kozenčáková 75, Ján Čerňan 70, Anna Dubeňová 65 a Peter Tarabek 65 rokov.

• **Rakovec nad/Ondavou:** Václav Lecák 75 rokov.

• **Revúca – ZO SZPB gen. Viesťa:** Ján Debnár 90, Ing. Miloslav Smolko 55, Zuzana Hradická 89, Ladislav Zajac a Irena Hocková 81 a Anna Pavláková 75 rokov.

• **Rimavská Sobota:** Milan Kупec 70 a Mikuláš Pavel 81 rokov.

• **Selce:** Elena Rusková 81 rokov.

• **Senec:** Irma Farkašová 88 rokov.

• **Skalité:** Michal Jargaš 80 a Anna Krasová 75 rokov.

• **Staškovce:** Pavol Sluk 65 rokov.

• **Stará Ľubovňa:** Štefan Firment

75 a Vasil' Saloň 80 rokov.

• **Strážske:** Ludmila Dančišinová 83 a Václav Zabloudil 80 rokov.

• **Stropkov:** Michal Jevočin 82 rokov.

• **Sučany:** Anna Hojná 86, Želmíra Seemanová 84, Jarmila Očková 70 a Vlasta Rendková 82 rokov.

• **Svidník:** Ján Grundza 80, Juraj Vaňko 81, Andrej Revák 86, Jozef Špik 70, Jozef Rodák 81 rokov.

• **Šambron:** Andrej Koršňák 70 rokov.

• **Tomášovce:** Milan Netek 70 rokov.

• **Trebeľovce:** Amálka Uhrinová 84 rokov.

• **Trenčín 1- ZO SZPB gen. Golliana:** Alena Dušičková a genmjr. v. v. Ing. Svetozár Naďovič 85, Eva Majtášová 91, Mária Rajnohová 81 a Jarmila Turcziová 83 rokov.

• **Trenčín 2:** Zuzana Sýkorová 91 rokov.

• **Vagríne:** Anna Fecková 70 rokov.

• **Valaská:** Alžbeta Gálová 88, Marek Gonda 45, Ing. Peter Bánik 65, Ružena Chudíková 93 rokov, Mária Kučerová 81 a Valéria Baníková 82 rokov.

• **Veľké Ozorovce:** Eva Uškrtová 70 rokov.

• **Vinné:** Mária Smol'áková 97 rokov.

• **Vyšná Oľšava:** Pavol Mašlej 40 rokov.

• **Zlatníky:** Jozef Daďa 55 rokov.

• **Zvolen – Centrum 1:** Slávka Plánočková 65 rokov.

• **Žabokreky nad Nitrou:** Ľubomír Homola 55 rokov.

• **Ždaňa:** Mária Halcinová 70 rokov.

• **Žiar nad Hronom:** Zdenka Bartošíková 60, Ružena Kúšová 70, Viera Doležalová 82, MUDr. Ludmila Repiská 83 a Eva Žofia Kompasová 85 rokov.

Jubilantom srdečne blahozeláme.

Lúčenie na poslednej ceste je vždy smutné

Je totiž popretkávané mnohými spomienkami, otázkami a človek zrazu cíti, že ešte o všetičom by bolo treba pohovoriť, niečo vážne dopovedať. Rozlúčka s dlhoročným aktívnym členom SZPB v Prešove, učiteľom, kolegom a priateľom PhDr. Jankom Vargom Lipnickým, Csc., ktorý nás i sám pripravoval na to, že neodvratná chvíľa sa blíži, je ešte o to smutnejšia.

Ján Varga sa narodil 9. júna 1931 v Petrovcich, v roľníckej rodine. Základnú školu navštevoval v rodnej obci, meštianku v Hanušovciach nad Topľou. Maturoval na Učiteľskej akadémii v Banskej Štiavnici (1955). Po maturite dva roky pôsobil ako učiteľ a správca jednotriednej Národnej školy v Chrastnom v okrese Košice.

Celý svoj profesijný život zasvätil učiteľskému povolaniu. Venoval sa mu vyše štyridsať rokov. Štúdiom na pedagogickej fakulte absolvoval v rokoch 1952-55 v odbore učiteľstvo Sj-Rj, ktoré neskôr rozšíril o odbor pedagogika na FF UK v Bratislave. Tu získal titul doktora a neskôr aj vedeckú hodnosť kandidáta vied.

Od 1. augusta 1962 až do roku 1996, kedy odišiel do dôchodku, pôsobil ako vysokoškolský učiteľ na Pedagogickej fakulte UP JŠ v Prešove. Vyučoval didaktiku, viedol diplomové práce, publikoval v odborných časopisoch. Podieľal sa na budovaní Ústavu pedagogickej praxe i na kreovaní Katedry špeciálnej pedagogiky. Od roku 1990 bol vedúcim Katedry pedagogiky I. stupňa ZŠ.

Výskumne sa venoval otázkam učiteľského vzdelávania, skúmaním úrovne prípravy učiteľov a prognózovaniu jej potreby v regióne východného Sloven-

ska. Aktívne sa zapájal do činnosti Slovenskej pedagogickej spoločnosti pri SAV, absolvoval zahraničné študijné pobyty.

Písaniu kníh sa Ján Varga začal venovať až v penzii. Do svojich kníh dostal informácie, o ktorých sa vie málo. Pre dedinu sú významné dva obrazy.

Téma vystaňovalecva a protifašistického odboja.

Nad Petrovcami v Čiernej hore, presnejšie nad Lysou, bol štáb partizánskej brigády Čapajev. Jej pôsobiskom bolo územie Šariša. Petrovcania pomáhali partizánom, zachraňovali aj Židov. Okolo tuča sa ich tam zachránilo.

Samotné udalosti zo 7. septembra, keď Nemci zaútočili na partizánov, sa mu vryli hlboko do duše. „Mal som 13 rokov a všimol som si všetko, čo sa dialo v okolí. Keď Nemci zaútočili na partizánov, ľudia utekali do lesa. Dedo mi dal príkaz. S kravkami pôjdeš do lesa. Ja som ich ale vyhnal na Michalovu horu za medzu, v ktorej boli zostávajúci partizáni. Keď ma zbadali ujo Rovenský, prišli ku mne a zavelili. S tými kravkami ucekaj do lesa, bo tu o chvíľu bude strel'ba. Len čo som došiel ku Stadlu, začali mi nad hlavou svišťať guľky...“

Na sklonku života PhDr. Ján Varga Lipnický, Csc. hovorieval s úsmevom: „Vzhl'adom na vek si už veľké plány nerobím, ale sem-tam ešte niečo napíšem.“

Dakujeme a odpočívajte v pokoji. My nezabudneme.

Tatiana Kazimí, predsedníčka 8. ZO SZPB Prešov

Navždy sme sa rozlúčili

■ **Bratislava:** Ing. arch. Igor Dráč 76-ročný.
 ■ **Detva 2:** Tomáš Dedinský 87-ročný.
 ■ **Medzilaborce:** Jozef Pakoš 76-ročný.
 ■ **Revúca – ZO SZPB gen. Viesťa:** Jozef Sepeši 82-ročný.

■ **Žilina 2:** Milan Macháč 84-ročný.
 ■ **Žiar nad Hronom:** Veronika Holá 90-ročná.

Češ' ich nehynúcej pamiatke!

Opustila nás „tvár Klubu Nového slova“

Dňa 1. júla sme sa dozvedeli, že nás navždy opustila „tvár Klubu Nového slova“ a každoročný účastník našich spomienkových zhromaždení k výročiu prijatia Vianočnej dohody, profesor Jozef Lysý.

Na stránke davdva.sk sa objavili aj tieto slová: „Z Klubu Nového slova, ktorý dlhodo- bo viedol, sa stala platforma slobodného myslenia, tvorivej a zmysluplnej výmeny názorov. Ostro tiež kritizoval vojny a neoliberalizmus.“
Češ' jeho pamiatke!

– r –

Vďaka Klubu umelcov poznajú SZPB aj v zahraničí

Každá, a teda aj ostatná júnová schôdzka Klubu umelcov, spisovateľov a historikov pri ÚR SZPB bola riadená skôr manažérsky a nie ako bežná členská schôdzka štandardnej základnej organizácie SZPB. Lenže oproti ostatným sa vymyká efektivitou svojich verejných výstupov a cenná je aj svojim vplyvom v umeleckom prostredí. Pri každom rokovaní totiž prijme aspoň troch nových členov z tejto komunity.

Napriek tomu, že predseda klubu Jozef Leikert a tajomník Ladislav Skrak si nedávajú štandardne schváliť rokovací program, že nemajú formálne obvyklú správu o činnosti a ani neprijímajú bežným spôsobom uznesenie, na každom stretnutí (čo býva tri-štyrikrát do roka) sa vzájomne poinformujú ako boli doriešené témy, ktoré nastolili minulé rokovania, pričom nikdy sa ani na jednu nezabudne. Výsledkom

je, že SZPB vďaka tomuto klubu poznajú aj v zahraničí, v Česku, Rusku, Bielorusku... a aj v krajinách EÚ. Nastolená bola však otázka ešte viac a širšie prezentovať svoje aktivity v Česku.

Júnové stretnutie, ktoré pomenovalo čo sa podarilo splniť v minulom období, sa konalo za účasti predsedu SZPB Viliama Longauera a čestného predsedu klubu Dušana Čaploviča. Obaja sa vyjadrili k dvom

závažným témam. V. Longauer informoval Klub o deštruktívnej činnosti renegátskych odštiepencov a D. Čaplovič skritizoval MK SR, pričom uviedol, že ministerstvo kultúry je „akési zbrzdené“, že veci sa nehýbu –

vid' (ne)príprava osláv 80. výročia SNP.

V ďalšom boli prítomní informovaní o tom, že v Skalitom bola inštalovaná pamätaná busta O. Čaneckému, ktorý pomohol dvom Židom, že

bude vydaná rozsiahla kniha o Palárikovčanovi Viliamovi Gerikovi, ktorá mu odstráni punc zradcu pri atentáte na R. Heydricha, o ZŠ Miroslava Bielika v Ostrom Grúni...

– vmi –

Šimkovičová v Taliansku aj o buste Štefánika

Slovenská ministerka kultúry Martina Šimkovičová diskutovala 4. júna v Taliansku o možnosti osadenia busty Milana Rastislava Štefánika v Ríme.

Možnosti umiestnenia busty prerokovala ministerka s vedúcim úradu pre za-

chovanie obrannej kultúry a pamäti talianskeho ministerstva obrany Diegom Pauletom z iniciatívy veľvyslankyne SR v Taliansku Karly Matiaško Wursterovej. Šimkovičová v tejto veci prisľúbila súčinnosť MK SR.

„Národ, ktorý nepozná svoju minu-

losť, nemôže mať budúcnosť. Iniciatívu osádzania busty významnej postavy našej histórie, M. R. Štefánika, v Ríme veľmi vítam,“ povedala na stretnutí ministerka kultúry. Paulet vyjadril presvedčenie, že pamäť musí byť odovzdaná do rúk mladých. „Ak od tohto ustúpi-

me, žiaľ, čas bude naším nepriateľom.“

V pondelok 3. júna popoludní ministerka kultúry spoločne so zástupcami Veľvyslanectva SR v Ríme položila veniec k pamätnej tabuli M. R. Štefánika pri príležitosti 105. výročia jeho úmrtia a 106. výročia odovzdania vlajky Československým légiám.

– r – podľa teraz.sk

Napísali ste nám

V roku 1977, alebo 1978, sme ako detský súbor v súťaži dostali k cene aj nie hrubú knihu o niečo väčšieho formátu než A4 s tvrdším hnedastým obalom textilného povrchu s názvom Slovenské národné povstanie v odraze slovenského folklóru.

Obsahovala notové a textové záznamy a bola ilustrovaná kresbami a fotografiami insitnejších výtvarných diel viažucich sa k SNP.

Knihu som po nejakých rokoch požičal v našom meste známemu účastníkovi SNP Pavlovi Havaldovi. Už ako deti sme si ho dobre pamätali predovšetkým podľa jeho dosť veľkých bielych fúzov.

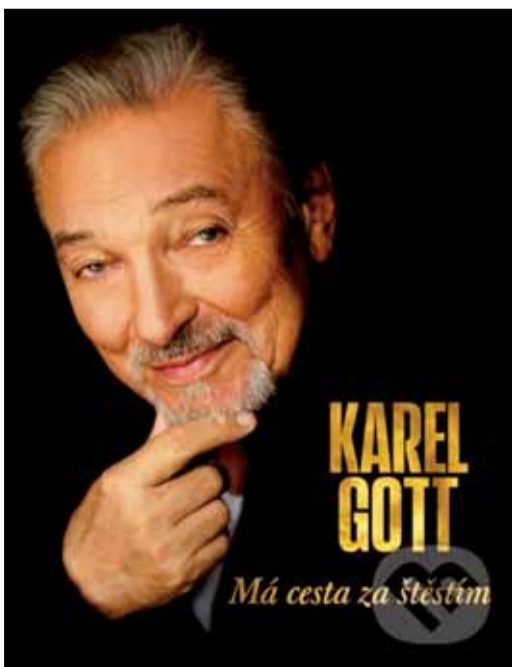
Žiaľ o nejaký čas zomrel a moja kniha s veľkou pravdepodobnosťou skončila v Múzeu SNP v Banskej Bystrici spolu s ním nazbieranými rôznymi dokumentmi, ktoré sa týkali SNP. Už som to kade tade navrhoval, aby spomenutá kniha bola vyhľadaná a kým je Vladko Strmeň takto svieži a aktívny, aby dostal možnosť v nej zaznamenané piesne naspievať. Už je na to asi jediný oprávnený a schopný. Možno tie piesne pozná, možno nie. Myslím si, že by stálo zato skúsiť to.

S pozdravom, vtedy mladý vedúci DFS Šípok

Gott bol vždy nekompromisne pravdivý

Američania neoslobodili Plzeň, chceli ju zrovnať so zemou. Americký generál Patton po tom, ako si prezeral ruiny Škodovky, vyhlásil: „Dobrá práca, som spokojný!“

Treba si prečítať knihu Karla Gotta „Má cesta za šťastím“. Spomína v nej na svoje detstvo, na bombardovanie Plzne, na zničenie jeho domova a na odsťahovanie rodičov do Prahy, kde prežili zvyšok života. – r –

Vľavo Holandsko, Dánsko... a vpravo slovenskí a ruskí „dezoláti“.

Nemci pri tejto sovietskej vojenskej pesničke z roku 1943 plačú

Nemeckí poslucháči zasypávajú komplimentmi lyrickú skladbu „Tomnaja noč“, ktorú Nikita Bogoslovskij a Vladimir Agatov zložili špeciálne k filmu „Dvaja vojaci“.

Prvým, kto túto skladbu zaspieval, bol Leonid Utesov, lenže až verzia v podaní Marka Bernesa sa stala skutočne populárnou. Obdivovatelia piesne

priznávajú, že im núti biť srdcia silnejšie a rýchlejšie, aj keď nepoznajú jej slová. Preto sa dá „Tomnaja noč“ považovať za kompozíciu o vojne, ktorá najprenikavejšie prenikla do ľudského srdca.

„Ako Nemec musím povedať, že pesnička sa vrýva priamo do srdca“; „Nula percentná znalosť jazyka, no 100 % emócií“, „Je to melódia i slová, ktoré nás nútia zaslziť“, napísali o skladbe nemeckí poslucháči. – r –

O príťažlivosti bruchatých

Psychoterapeut a sexuológ Jevgenij Kul'gavčuk vysvetľuje, akým ženám a prečo sa páčia muži s väčšími bruškami.

„Ludia majú rôzne chute. Niektorí majú rád pomaranče, iní je na ne alergickí. To isté platí aj o názoroch na mužskú figúru. Áno, pekné a vyšportované telo je príťažlivé, pretože je ukazovateľom zdravia a dobrej formy. No existujú aj nuansy. Osobitne zo strany žien,“ hovorí Kul'gavčuk.

Niektoré ženy, podľa neho, nazerajú na mužov s dokonalou postavou ako na sebastredných narcisov, ktorí sa starajú len o seba a nie sú schopní postarať

sa o partnerku a rodinu. Pričom niekedy je to naozaj tak.

Väčšie mužské bruško niektoré ženy vnímajú nie ako obezitu, ale ako svojský znak blahobytu, ako solídnosť muža, čo má istú opodstatnenosť, ba až stereotyp.

Navyše pri voľbe partnera sa ženy môžu riadiť rôznymi faktormi, vrátane o jeho schopnosti „postarať sa“, obdarúvať darčekmi, byť tuteurom... Nie náhodou preto niektoré mladé dámy, zvädzajúc mužov so zabezpe-

čenou existenciou a bruškami, môžu ich nazývať nielen „mojím rytierom...“, ale aj „očkóm“ tvrdí sexuológ.

Dievčine sa môže páčiť partner s bruškom aj kvôli asociáciám z detstva. Možno aj ich otec mal bruško a v rodine bol symbolom istoty, bezpečnosti, lásky a krásnych spomienok. Iné dievčatá, ktoré vyrastali v neúplnej rodine, sa ideálny obraz otca snažia vidieť vo svojom partnerovi. Čiže ak sa chcú takéto ženy v sebe vyznať, môžu sa nechať psychoterapeuticky preskúmať, dodáva Kul'gavčuk. –r–

ZRNKÁ HUMORU

Neprajem si, aby ma predstavený z funkcie odvolal, polícia predvolala a pán Boh povolal.

Poslal M. Majtán z Bratislavy

* * *

Otcovská rada

– Janko, keď skončíš gymnázium, prihlásiš sa na medicínu?
– Nejde to, otec, veď vieš, že nedokážem zabiť ani muchu!

* * *

V škole

– Žiaci, výraz nohavice znamená jednotné alebo množné číslo?

Móricko: – navrchu jednotné a naspodku množné.

* * *

Na policii

Príde blondína k službukonajúcemu a oznamuje, že jej ukradli krásne perly.

– Ako vyzerali, pýta sa policajnt.

– Ako pravé!

* * *

Ateistická výchova v škole

Učiteľ hovorí: – Deti, Boh neexistuje!

Všetci žiaci dvihli ruku a do neba ukázali figu, len Icik nie.

– A ty si sa prečo nepridal k ostatným, pýta sa učiteľ.

– Ak Boha niet, načo do neba ukazovať figu? Ale ak existuje, netreba si kaziť vzťahy!

* * *

Džin Aladinovi

– Nuž, podľa toho, ako trieš tú lampu, tak asi nemáš babu, že?

* * *

Policajnt zastaví slečnu a tá hneď, že – čo som urobila?

– Vy ste si nevšimli dvojité biely pás?

– A čo to znamená?

– No spomínajte, čo vás učili v autoškole!

– Bože, nebudaj som tehotná?!?

* * *

Kamarátova otázka

– Prečo žiješ s takou lenivou babou?

– Áááale, nechce sa mi hľadať novú.

* * *

Po svadobnej noci

– To bola noc, chváli sa mladozženáč, vyvádžali sme do samého rána, hovorí kamarát kamarátovi.

– A kto z vás ako prvý povedal dost' bolo, pýta sa ten.

– Sused, keď nám ráno prišiel búchať na dvere.

pomôcky: KESSEL, RENC, TER, ISTER	unavili sa	1. časť tajničky	odlišná	EČV Krupiny	viatím zasahoval	hladkaj	autor výroku: HORATIUS	krátka komická scéna	rieka v Španielsku	chem. zn. arzénu	vníkol do pórovitej látky	2. časť tajničky	poplachy
utiekol							postavený objekt						
modrastá							kotol, po nemecky pás poľa						
zhotovuje tkaninu				grécky názov Dunaja						dom. meno Izabely			
chem. zn. astátu			nádoba na pečenie						macher, po česky klesáte na zem				
uskutočňoval lobizmus			pichnem					kým					
alegória							stážnosti						
	modla						zvrtné zámeno						
	Rýchla zdravotná služba (skr)						vysádzal značka kórejských áut					rieka v Egypte	osobné zámeno
český filmový režisér					vrchýl odev							EČV Námestova	
urob jemnejším					paraťa anonyma							solmizačná slabika	
semená, po česky							priesvitná tkanina						
							oceňovala						

Správne vylúštenie tajničky z č. 6 znie: **Pekne žiť znamená nežiť pre seba.** Knihu posielame: **Jozef Novák, Ondrejovova 11, 821 03 Bratislava.**

Výhercovia v číslach 2–7 získajú knihu z edície **Bibliotéka Slavica**. Aby sme vás mohli zaradiť do zberovania a získali ste knihu, nezabúdajte uviesť vašu adresu.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: **Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.**

SVET PROTI FAŠIZMU...

1921: 29. júl. A. Hitler je zvolený za predsedu NSDAP.

1925: 18. júl. Adolf Hitler publikuje Mein Kampf.

1932: 31. júl. V nemeckých parlamentných voľbách zvíťazila NSDAP s 37,27 % hlasmi.

1933: 14. júl. V Nemecku sú zakázané všetky politické strany okrem NSDAP.

1935: 25. júl (až 20. 8.). V Moskve rokuje VII. kongres Komunistickej internacionály, ktorý analyzoval podstatu fašizmu, príčiny jeho víťazstva v Nemecku.

1936: 17. júl. Povstanie v Maroku bolo začiatkom občianskej vojny v Španielsku.

1937: 7. júl. Japonská invázia do Číny, dátum, ktorý ázijské krajiny považujú za začiatok 2. svetovej vojny.

1937: 14. júl. Pápež Pius XI. vydal encykliku pod názvom „Mit brennender Sorge“ (S obrovským znepokojením“ alebo „S hlbokým žiaľom“). Jej autori Hitlera nomenovali, no všetkým bolo jasné, kto sa skrýva za epitetom „šialený prorok“, o ktorom sa hovorí v Písme.

1938: 29. júl. Japonské vojská vtrhli na sovietske územie pri jazere Chasan.

1940: 3. júl. Operácia Catapult na odstránenie francúzskej flotily. V to isté ráno bola spustená aj Operácia Grasp, pri ktorej boli potopené a zabavené všetky francúzske lode, nachádzajúce sa v citlivej oblasti britských vôd.

1940: 10. júl. Za účasti čs. letcov začala sa Bitka o Britániu. Deň bitky o Britániu sa oslavuje 15. septembra, ktorý sa stal pre ňu prelomovým.

1940: 16. júl. Adolf Hitler na porade vo svojom stane za účasti hlavného splnomocnenca na splnenie štvorročného plánu Hermanna Goringa, rišskeho ministra pre okupované územia (od roku 1941) Alfreda Rosenberga a ďalších vyhlásil, že po rozdrvení ZSSR sa musí územie Tretej ríše rozšíriť minimálne po Ural. A 31. 7. 1940 na porade najvyššieho velenia Wehrmachtu, venovanej príprave útoku proti ZSSR, priamo vyhlásil: „Ukrajina, Bielorusko, Pobaltsko – nám!“.

1940: 19. júl. Hitler v parlamente verejne ponúka V. Británii mier. Aj preto nebola jeho operácia proti Britom na Západe realizovaná do dôsledkov.

1940: 25. júl. Po víťazstve na západe Nemecko v Európe nastoluje „nový hospodársky poriadok“. Smernice na to vydal referát ministra hospodárstva Funka. Podľa nich by sa celá Európa mala stať zásobárňou Nemecka a tvoriť jednotný európsky trh, ktorý by bol absolútne ovládaný Nemeckom. Týkalo sa to tak obeživa, ako aj úveru a obchodu.

1940: 30. júl. Na kolégiu vrchného velenia zaznelo úplne prvé ústne rozhodnutie Hitlera o vojne proti ZSSR, vrátane obecného plánu tejto kampane.

1941: 2. júl. Evovský pogrom. Masové vykryženie židovského obyvateľstva a poľskej inteligencie nacistami a ich ukrajinskými prísluhočmi.

1941: 4. júl. Na čelo Juhoslovanskej oslobodeneckej armády sa postavil Josif Broz Tito. Jeho výzvou zo 7. júla začalo sa v Srbsku ľudové ozbrojené povstanie, ktoré prerástlo na veľkú partizánsku vojnu.

1941: 12. júl. Dohoda medzi ZSSR a V. Britániou o spoločnom postupe vo vojne proti fašistickému Nemecku sa stala prvým vážnym krokom na ceste vytvorenia antihitlerovskej koalície.

1942: 2. júl. Na základe memoranda z tohto dňa britská vláda vyslovila zásadný súhlas s transferom nemeckých minorít zo strednej a východnej Európy. Prezidenta E. Beneša o tom informoval 7. júla 1942 minister zahraničia A. Eden.

1942: 28. júl. J. V. Stalin vydáva rozkaz č. 227, známy ako (Nastal čas ukončiť ústup...) „Ani krok späť“.

1943: 5. júl – 23. august. Operácia Citadela, tzn. bitka o Kursk, preukázala, že ZSSR je schopný aj sám poraziť Nemecko.

1943: 9. júl. Začiatok invázie Spojencov na Sicíliu.

1944: 22. júl. Jednotky 1. UF porazili ukrajinskú divíziu SS „Galícia“ pri Brodoch. Po tejto porážke Nemci využívali ukrajinských esesákov výlučne na špinavú prácu trestancov – potlačanie povstania v Poľsku, na Slovensku a v Juhoslávii.

1945: 9. júl. Začiatok Mandžuskej operácie sovietskych vojsk proti japonským vojskám.

1945: 17. júl. Začiatok Postupimskej konferencie ZSSR, USA a V. Británie.

1951: 3. júl. Na kongrese vo Viedni vznikla medzinárodná federácia účastníkov protifašistického odboja FIR.